

UŽ JŪSŲ IR MŪSŲ LAISVĘ!

1989 M. RUGPJŪČIO 23 D., 19 VAL., PASIGIRDUS RADIO SIGNALAMS, PRASIDĖJO “BALTIJOS KELIAS”

1989-ųjų rugpjūčio 23 d. trijų šalių žmonės stojo į Baltijos kelią. Nuo Gedimino pilies ir Katedros Vilniuje, per Rygą iki Talino septintą valandą vakare, tylos ir susikaupimo momentui rankomis susijungė gal net dviejų milijonų žmonių grandinė. Buvome nenugalima rankų ir širdžių užtvara prieš raudonąjį tvaną, stovėjome ryžtingame ir taikiame Baltijos kelyje į Nepriklausomybę. “Baltijos kelio” akciją buvo nutarta koordinuoti iš oro šešiais lėktuvais “Vilga”. Generolui Taurinskui nesutikus, kooperatyvas “Aviapaslauga” davė du An-2 lėktuvus iš kurių buvo ne tik barstomos gėlės, bet ir koordinuojami veiksmai žemėje.

V.POCIŪNO ŽŪTĮ TIRS SPECIALI PREMJERO KOMISIJA

Vilnius, rugpjūčio 17 d. (ELTA). Baltarusijoje žuvusio Lietuvos saugumo karininko Vytauto Pociūno žūtį tirs speciali premjero Gedimino Kir kilo sudaryta komisija. Tai patvirtino premjero patarėja Nemira Pumprickaitė. Komisi- jai, į kurią įtraukti generalinio prokuroro pavaduotojas **Gin- taras Jasaitis**, VSD generalinis direktorius **Povilas Mala- kauskas**, europarlamentarai **Vytautas Landsbergis** ir **Aloy- zas Sakalas**, užsienio reikalų ministras **Petras Vaitiekūnas**, jo patarėjas **Jurgis Jurgelis**, Seimo užsienio reikalų komite- to pirmininkas **Justinas Karo- sas** bei visuomeninio judėjimo pirmininkas **Jonas Kronkaitis**, vadovaus filosofas **Vytautas Ališauskas**.

Visiems jiems dalyvauti ko- misijos darbe buvo pasiūlyta rugpjūčio 17 d. penktadienį. "Tai buvo labai netikėta, tačiau džiugu, kad komisiją sudaro visuomenės pasitikėjimą įgiję asmenys", - sakė komisijos va- dovas V.Ališauskas.

Premjero patarėja tvirtino, kad komisiją nuspręsta sudary- ti dėl visuomenėje iškeltų dve- jonių dėl V.Pociūno žūties aplinkybių. "Kai kyla tiek

daug klausimų ir ši tema nuolat aitrinama, premjeras sudarė komisiją saugumo karininko žūčiai ištirti, - sakė N.Pump- rickaitė. – Jeigu komisija nuspręs, kad prokurorų tyri- mas buvo neišsamus, bus dar kartą kreipiamasi į Generalinę prokuratūrą dėl bylos iki- teismo tyrimo atnaujinimo, jeigu paaiškės, kad viskas buvo atlikta gerai, padėsime tašką".

Filosofas V.Ališauskas tiki- si, kad komisija į pirmąjį posėdį susirinks maždaug per dvi savaites. Būtent tada ir bus nuspręsta, kokių veiksmų im- sis jos nariai. Tikimasi, kad premjero sudarytai darbo gru- pei bus leista susipažinti su Generalinės prokuratūros atlik- to ikiteismo tyrimo medžia- ga. "Mūsų uždavinys – toliau dirbti su V.Pociūno žūties medžiaga ir padaryti tarpines išvadas, - sakė V.Ališauskas. - Galutines išvadas su tokia medžiaga, kokia šiandien yra, sunku bus padaryti, bet be jo- kios abejonės lauksime, ar neat- siras naujos informacijos ar in- terpretacijų galimybių. Noriu pabrėžti, kad mūsų tikslas nėra dubliuoti kieno nors darbą".

Generalinė prokuratūra nu-

traukė tyrimą dėl V.Pociūno žūties. Šį sprendimą žuvusio- jo našlė Liudvika Pociūnienė apskundė aukštesniajam pro- kurorui, tačiau jis skundą at- metė. Prieš savaitę našlė įteikė skundą Vilniaus miesto 2-ajam apylinkės teismui. Jis dar nėra išnagrinėtas. Skunde teigiama, kad byloje esantys duomenys, patvirtinantys išvadą, jog V.Pociūnas buvo išstumtas, iš esmės nelaikomi net įrodymais bei nevertinami. Teismo pra- šoma įpareigoti prokurorus paskirti papildomas ekspertiz- zes, kurios gali įrodyti, kad pulkininkas buvo prievarta išstumtas per langą ir prie- šinosi. "Be to, manome, kad tyrimas yra nepilnas, nes ne- buvo ištirti įrodymai, kurie galėtų patvirtinti, kad V. Po- ciūnu norėta atsikratyti, atimti gyvybę dėl tyrimų, kuriuos jis atliko dirbdamas Valstybės saugumo departamento valdy- bos viršininku, - yra sakęs ad- vokatas Kęstutis Čilinskas. - Tokios abejonės yra išreikštos yra ir Seimo nutarime. Tuo tar- pu Seimas neturi kompetencij- jos tirti nusikaltimus, o pro- kuratūra į visa tai net ne- atsižvelgė bei nevertino įro- dymų".

IZRAELIUI 30 BILIJONŲ

Jeruzalė, rugpjūčio 16 d. (AP). Izraelis ir Jungtinės Amerikos Valstijos pasirašė susitarimą, kad Amerika duos Izraeliui 30 bilijonų dolerių kariniams reikalams atei- nančiame dešimtmetyje. Tai būsias ilgalaikis investavimas taikai palaikyti, pranešė *New York Times*, neskelbdamas valdžios pareigūno pavardės, kuris suteikė tą žinią. Neabe- jojama JAV Kongreso patvir- tinimu.

Rusija į gamtos išteklių tur- tingą buvusią Sovietų Sąjungos respubliką Kirgiziją ketina in- vestuoti 1,5 mlrd. eurų. **LRT**

Afganistano prez. Hamid Karzai konferencijos metu su JAV prez. George Bush Camp David, MD, ne visuose klausimuose buvo vienos nuomonės.

AP

GRUZIJĄ REIKIA
SKUBIAI PRIIMTI
Į NATO

Vilnius, rugpjūčio 10 d. (ELTA). Seimo Užsienio rei- kalų komiteto Kaimynystės politikos pakomitetis susirū- pino neramumais Gruzijoje. Pasak pakomitečio pirmininko Emanuelio Zingerio, rugpjūčio 6-ąją Gruzijos Gorio rajono teritorijoje numesta Rusijos gamybos "Raduga Kh-58" tipo valdomoji raketa kelia didelį nerimą, nes tai jau nebe pirmas karinio pobūdžio incidentas Gruzijoje šiemet.

"Šis incidentas dar kartą įrodo, kad esamų taikos pa- laikymo mechanizmų nepa- kanka", - teigia politikas.

Seimo nario E. Zingerio ti- kinimu, Lietuva inicijuos problemos Gruzijoje išsamų tyrimą, aptarimą Europos Są- jungoje ir NATO.

"Mes pasisakome už Gru- zijos suvereniteto ir teritori- nio vientisumo užtikrinimą, kad "nežinomų" raketų "ne- tyčiniai" incidentai Gruzijos teritorijoje nesikartotų. Ma- nome, kad pats geriausias būdas užtikrinti Gruzijos teri- torinį vientisumą būtų kuo greičiau įvykdant Gruzijos tau- tos valią priimti Gruziją į NATO, perkvalifikuojant ES mokomąją misiją pasie- niečiams, išplečiant jų funkcij- as", - mano E. Zingeris.

Seimo Kaimynystės politi- kos pakomitetis pažymi, kad dabartinė Rusijos vyriausybė galėtų "surasti draugų kaimy- nystėje". Tačiau tai esą galėtų įvykti tik tuomet, jei vien tik valstybių įtakomis paremta Rusijos politinė strategija būtų koreguojama atsižvelgiant į žmogaus teises ir gerbiant kitų tautų nuomonę.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Lietuva, nesirūpinanti stabdyti emigracijos, daro viską, kad būtų kuo didesnė imigracija ir svetimšaliai mūsų šalyje jaustųsi geriau nei lietuviai. Europos Sąjunga kol kas nė vienos valstybės nėra įpareigojusi į savo teisę įkelti direktyvas, skatinančias išlaikyti vietos gyventojus gimtojoje darbo rinkoje, tačiau yra keli teisės aktai, įpareigojantys kuo svingingiau elgtis su imigrantais iš trečiųjų šalių. Vyriausybė, paklusdama ES teisės aktams, skyrė lėšų legaliai ir nelegaliai Lietuvoje gyvenančių užsieniečių integracijai į mūsų visuomenę.

Lietuvoje šiuo metu legaliai gyvena apie 27 tūkst. imigrantų, daugiausia - iš Ukrainos, Kinijos bei Baltarusijos. Jų integracijai į Lietuvos gyvenimą patvirtintas naujas fondas, kurio lėšos kartu su ES lėšomis per metus sudarys 2,8 mln. litų. Skirtas beveik 2 mln. litų finansavimas ir kitam fondui, kurio tikslas - gerinti nelegaliai Lietuvos sieną kirtusių svetimšalių gyvenimo sąlygas. Abiejų fondų administratore paskirta Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Prezidentą ir buvusį premjerą Algirdą Brazauską daugiau kaip 15 metų saugojo asmuo, kuris, kaip vakar paaiškėjo, gali būti nestabilios psichikos. A. Brazauskas dabar džiaugiasi, kad su apsaugininku niekada nebuvo kilę jokių konfliktų, ir laukia žinios, ar jam priskirtas apsaugininkas bus pakeistas. Rugpjūčio 15 d. naktį Vadovybės apsaugos departamento majoras Jonas Paulikas vardiniu ginklu net 7 kartus šovė į kavinės "Amatininkų užėja" virėją, atsisakiusį pagaminti jam valgį. Policija nustatė, kad į virėją taip ir nepataikęs majoras buvo girtutėlis - jo organizme rasta 3,6 promilės alkoholio. Incidentas įvyko netrukus po to, kai majoras atsisveikino su kadenciją baigusiu prezidentu A. Brazausku. "Negaliu patikėti, kad galėjo taip atsitikti, - vakar apie asmeninį apsaugininką kalbėjo A. Brazauskas. - Pažįstu jį daugiau kaip 15 metų. Tai žmogus, kuris mane saugojo per visą veiklos laikotarpį".

Rugpjūčio 18 d. perlaidoti Lietuvos valstybės veikėjo, Vasario 16-osios nepriklausomybės akto signataro, Steigiamojo Seimo nario Jono Vailokaičio palaikai. Vykdamt velionio valią, urna su jo palaikais bus palaidota Kauno rajono Paštuvos kaimo kapinėse, šalia velionio brolio kunigo Juozapo Vailokaičio. J. Vailokaičio palaikai buvo pašarvoti Paštuvos kaimo šarvojimo salėje. 13 val. - Šv. Mišios Paštuvos koplyčioje.

J. Vailokaitis gimė 1886 m. birželio 25 d. Šakių apskrityje, Sintautų valsčiuje, Pikžirnių kaime. 1908 m. baigęs Peterburgo prekybos ir pramonės institutą, grįžo į Lietuvą. Tarnavo Marijampolės "Žagrės" kooperatyve. 1912 m. su broliu Juozu Kaune įkūrė Brolių Vailokaičių ir bendrovės banką nusigyvenusių bajorų dvarams supirkti, juos skirstyti ir išsimokėtinai išparduoti lietuviams. Pirmojo pasaulinio karo metais dėl lietuviškos veiklos okupacinės valdžios kalintas, vėliau laikytas policijos priežiūroje. 1917 m. išrinktas į Lietuvos Tarybą. 1918 m. vasario 16 d. pasirašė Lietuvos Nepriklausomybės Aktą. 1919 m. su broliu Juozu įkūrė Ūkio banką ir buvo jo vadovas.

Lietuvos krikščionių demokratų partijos narys 1920 m. išrinktas į Steigiamąjį Seimą. Jame buvo Valstybės finansų ir biudžeto komisijos pirmininkas. Vėliau buvo J. Vailokaitis buvo "Maisto", "Metalų" akcinių bendrovių vienas steigėjų ir dalininkų. Nuo 1937 m. - "Metalų" valdybos pirmininkas. Įsigijo Palemono plytinę. Įkūrė prekybos "Eksporto ir importo" akcinę bendrovę. 1925 m. išrinktas Lietuvos banko tarybos nariu. 1937 m. - Urmo bendrovės pirmininkas ir bankininkų atstovas Prekybos ir pramonės rūmuose. 1940 m. sovietams okupavus Lietuvą, J. Vailokaitis su šeima pasitraukė į Vokietiją. Kurį laiką gyveno Berlyne, vėliau persikėlė į Vidurio Vokietiją. Mirė 1944 m. gruodžio 16 d. Blankenburge, kur ir buvo palaidotas.

"Matyt, 'žydrųjų albinų klubo' narių įtaka skatina Vyriausybę prisidėti prie projektų, reklamuojančių homoseksualius santykius ir smerkiančių tradicines šeimas, finansavimo", - skelbiama dviejų Seimo narių bendrame pareiškime. R.Visockytė *Lietuvos rytui* aiškino žinanti visų "žydrųjų albinų" pavardes, bet nenorinti pirmoji jų skelbti viešai. E.Karpickienė tikino negalinti išvardyti "žydrųjų albinų" pavardžių, bet jai akivaizdu, kad jie turi įtaką valdžiai. Tokį sąmokslą įžvelgia parlamentarės, ginančios tradicinės šeimos vertybes.

Šiaulių miesto žmonės Naujuosius netikėtai šventė vasarą. Praėjusį mėnesį Valinskų poros vestas pompastiškas arenos atidarymas kainavo 120 tūkst. litų. Šiai šventei miesto valdžia atidavė net naujamečiams renginiams skirtas lėšas. savivaldybės Kultūros skyriaus vedėja Patricija Bielskienė "Vakaro žinioms" patvirtino, jog arenos atidarymo iškilmėms buvo skirti beveik visi pinigai, numatyti naujametiniams renginiams. "Naujieji metai dar toli - perskirstysime programų finansavimą, suorganizuosime ir Naujiesiems tų pinigų", - optimistiškai nusiteikęs Administracijos direktorius Rimundas Domarkas.

LGITIC

Prancūzijos prezidentą Nicolas Sarkozy, atvykusį į Kennebunkport, Maine valstijoje, pasitiko JAV prez. George Bush, kairėje ir buvęs prezidentas G. Bush su žmona Barbara. Laura Bush jį sutiko vėliau, kai vyko neoficialūs dviejų dienų pasitarimai.

ŽINGSNIS NAUJO VARŠUVOS PAKTO LINK

Biškeke (Kirgizija) rugpjūčio 16 d. surengtas septintasis Šanchajaus bendradarbiavimo organizacijos (ŠBO) valstybių vadovų susitikimas. Rusijos prezidentas Vladimir Putin jau pateikė keletą pasiūlymų įvairiais klausimais susitikime, kuriame jis paskutinį kartą dalyvauja kaip valstybės vadovas. Kitas ŠBO susitikimas 2009 m. įvyks Jekaterinburge.

Laikraštis *Berliner Zeitung* mano, kad ŠBO gali tapti "naujuoju bloku Rytuose". Pačioje pradžioje, 1996 m., grupė susirinko aptarti tokių klausimų, kaip abipusio pasitikėjimo stiprinimas regione, karių skaičiaus mažinimas, kova su prekyba narkotikais ir ginčijamų klausimų dėl valstybių sienų suregulavimas. Tačiau, stebėtojų nuomone, dabar ŠBO pasireiškia naujojo karinio blo-

ko bruožai.

Prieš atidarant viršūnių susitikimą Urale, netoli nuo Čeljabinsko buvo organizuoti bendri plataus masto kariniai mokymai, kurie vadinosi "Taikos misija 2007". Tokio tipo mokymai, kurie pristatomi kaip "antiteroristiniai", organizuojami jau antrą kartą. Mokymų metu buvo demonstruojama, kaip panaudojant naikintuvus bombonešius ir sunkiojo kalibro ginklus galima kovoti su terorizmo grėsme.

Žinoma, tokio lygio mokymai yra tikslingi, kaip mano Rusijos komentatoriai, tačiau visas šis spektaklis demonstruoja naują, karinę ŠBO orientaciją. Rusijos spauda mano, kad karinė sąjunga yra labai perspektyvi ir vadina ją naujuoju Varšuvos paktu.

Iš tiesų, Šanchajaus grupė turi didelį potencialą. Jos įtakos zonoje yra ketvirtadalis viso pasaulio gyventojų. Kai kurios jos narės, visų pirma Rusija ir Kazachstanas, turi didžiulių energijos išteklių, o Kinija yra sparčiais tempais auganti ekonominė valstybė, turinti atitinkamų energijos poreikių. Panašu, kad vakarų karinė sąjunga gali netrukus turėti lygiateisį priešininką Rytuose, jei ŠBO nariai sugebės susitarti dėl vidaus ir gynybos politikos.

LRT

VOKIETIJA SIŪS DAUGIAU KARIŠKIŲ Į GRUZIJĄ

Vokietijos ministrų kabinetas nusprendė nusiųsti daugiau kariškių į Gruziją, kad jie dalyvautų Jungtinių Tautų stebėtojų misijoje, pranešė žurnalistams oficialaus Vokietijos federalinės vyriausybės atstovo pavaduotojas Thom Steg. "Daugiausia ten bus išsiųsti sanitarai ir karininkai medikai". Anot jo, šiuo metu Gruzijoje yra 13 Vokietijos kariškių, tarp jų - 8 sanitarai, 4 kariniai stebėtojai ir 1 karininkas medikas. Dabar Vokietijos ministrų kabineto sprendimu šalies kariškių Gruzijoje padaugės iki 20.

"Mes suinteresuoti, kad Kaukaze būtų saugumo situacija, ir manome, jog JT stebėtojų misija turi ten būti", - sakė. T. Steg.

ELTA

RUSIJA BLOKAVO JT POSĖDĮ DĖL GRUZIJOS

New York, rugpjūčio 17 d. (ELTA). Rusija blokavo JAV iniciatyvą sušaukti specialų JT Saugumo Tarybos posėdį dėl Gruzijoje numestos raketos. Rusijos ambasadorius Jungtinėse Tautose Vitalijus Čurkin pareiškė, kad dar per anksti rengti posėdį šia tema.

Tuo tarpu, JAV įsitikinimu, Gruzijai turi būti suteikta galimybė išsakyti Saugumo Tarybai savo požiūrį dėl incidento.

Rusija atmetė tarptautinės ekspertų komisijos išvadas dėl raketos numetimo Gruzijos teritorijoje, praneša agentūra AFP. Ekspertų iš Lietuvos, Latvijos, Švedijos ir JAV išvados, patvirtino, kad Gruzijoje nukrito rusų raketa.

Tarptautinė ekspertų grupė, Gruzijos pavedimu tyrusi incidentą jos teritorijoje, priėjo prie išvados, kad raketą Gruzijoje numetė lėktuvas iš Rusijos. Maskva tai neigia.

Raketa nukrito laukuose per 65 km į vakarus nuo Gruzijos sostinės Tbilisio, tačiau nesprogo. Gruzija tai vadina Rusijos "agresijos aktu".

Prancūzijos kardinolas Jean-Marie Lustiger, gimęs Lenkijos žydų šeimoje, vėliau atsivertęs į katalikų tikėjimą, mirė rugpjūčio 5 d., Paryžiuje. Jis visada sakydavosi esąs žydas, Romos katalikų tikėjimo narys. Šalia – popiežius Jonas Paulius II 1997 m.

AP

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija “Viltis”, Inc.

Algirdas V. Matulionis, *Pirmininkas / President*

Vytautas Radžius, *Redaktorius / Editor*

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78. Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiرو numerio kaina - \$1.00. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

KOMUNISTŲ IR NACIŲ SAMOKSLAS

Sovietų Sąjungos diktatorius J. Stalinas 1939 metų pavasarį savo užsienio reikalų ministru paskyrė rusą V. Molotovą. Prieš tai buvo žydas M. Litvinovas. Nuo tada diktatorius pradėjo pasiruošimus sudaryti sąjungą su Vokietijos naciais, kad išplėstų sovietų imperiją pasirašant nepuolimo paktą, kuris ir buvo pasirašytas 1939 metų rugpjūčio 23-osios naktį. Du aršūs priešai – Stalinas ir Hitleris – tapo “draugiško” pakto autoriais.

Marksas ir Engelsas savo “Komunizmo manifeste” išdėstė teoretinę komunizmo programą, kurią Leninas patikslino nurodymu, kaip komunizmas turi tvarkyti valstybės reikalus ir eiti prie pasaulinės revoliucijos. Leninas nebuvo grynas rusas. Sovietai slėpė jo ruso, mongolo ir žydo kilmę. Sovietų enciklopedijoje minimas tik jo tėvas, bet neminima motina žydė Marija Aleksandrovna Blank.

Lenino komunistinė programa skelbė: “Partija niekada neatmetė teroro ir mes jo niekad negalime atmeti. Teroras yra viena karinės operacijos formų ir komunistai turi apvaldyti visas formas, pritaikydami savo taktiką įvairioms sąlygoms”. O apie tautų apsisprendimo teisę rašė: “Joks marksistas, neišsižadėjęs socializmo ir pagrindinių marksizmo idėjų, negali paneigti, kad socializmo interesai yra aukščiau negu tautų apsisprendimo teisė” (*Prisiminkime Sąjūdžio pradžią – kai kurių komunistų nenorą turėti nepriklausomą valstybę*).

Kodėl Hitleris sutiko su Stalino planu? Manoma, jog jis galvojo, kad jam teks kariauti ne tik su Lenkija bet ir su Anglija ir Prancūzija, kurios buvo už Lenkiją. Jam buvo svarbu išvengti antro fronto su Sovietų Sąjunga, todėl ir sutiko su Stalino sąmokslu. Nepuolimo sutartis, o tada karas su Lenkija, vėliau su Anglija ir Prancūzija ir tada žygis – “Drang nach Osten”. Tačiau tuo pačiu metu ir Stalinas galvojo, kaip žygiuos į Vakarų. Pradėjus Hitleriui karą su Vakarais, Stalinas numatė pulti Vokietiją. Šį Stalino planą yra aprašęs Raudonosios armijos Generalinio štabo karininkas V. Suvarovas, kuris su visa slapta medžiaga pabėgo į Vakarų ir parašė tris knygas. Jose paskelbė, jog Stalinas 1941 m. pradėjo ruošti pulti Vokietiją. (Knygoje – “*Išlaisvintojai*”).

Slaptieji protokolai, apie kuriuos ne kartą rašyta, rodo, jog abiems sąmokslininkams nebuvo svarbu nepriklausomos valstybės, tik jų žemių pasidalinimas. Sovietai šlykčiai melavo ir Niumbergo teisme, sakydami, kad tie protokolai falsifikatai – jų niekados nebuvo. Bet vėliau SSRS deputatų suvažiavime pripažinta, kad Molotovo-Ribbentropo paktas ir slaptieji protokolai prieštarauja tarptautinei ir Baltijos valstybių suverenitetas yra neteisėtai pažeistas. Dabar gi Maskva bando teigti, kad Baltijos valstybės nebuvo okupuotos.

Žavėjomės “Baltijos kelio” drąsa, kai 1989 m. rugpjūčio 23 d. žmonės susiėmę rankom nuo Vilniaus Gedimino bokšto Vilniuje, per Ukmergę, Panevėžį, Pasvalį, Bauskę, Rygą iki Hermano bokšto Taline parodė lietuvių, latvių ir estų tautų vienybę pasauliui ir sovietų komunistinei valdžiai siekti laisvės ir nepriklausomybės. Stovėjo milijonas žmonių, o dešimtys tūkstančių, negalėję patekti į pagrindinį kelią, susibūrė šalia. Visame “Baltijos kelyje” plevėsavo tautinės vėliavos su juodais gedulo kaspinais, degė žvakutės, priminusios žuvusius už tų kraštų laisvę. Kažkada žmonės dėl Lietuvos gulė po tankais! O dabar? Ko dar nepadarė svetimi, daro saviškiai žlugdydami savo valstybę.

S. Tūbėnas

VALDŽIA NEGINA SAVO ŽMONIŲ

Jau šešeri metai kairiosios vyriausybės Lietuvoje, nevykdydamos įstatymo dėl sovietų okupacijos žalos atlyginimo, nei žodžiu, nei raštu nesikreipia į Rusijos valdžią, kad pasiūlytų bent pasikalbėti tuo klausimu.

Tai neveikšnumas, paaiškinamas nebent giliai įsišaknijusiu vasalo pavaldumo ir pataikavimo sindromu: neprabilk apie tai, kas nepatinka šeimininkui.

Nesmagi charakteristika turtum nepriklausomai, kaip save vadina, valstybei. Valdžiai, kuri žiūri kitos šalies interesų, o negina savo žmonių. Tai atsispindi ir oficialiame požiūryje į Sausio 13-osios ir Medininkų nusikaltimus.

Įvykdyti karo nusikaltimai, tačiau dabartinė mūsų valdžia ligi šiol “neišsiaiškino”, ar tikrai Lietuva 1991 m. buvo nepriklausoma valstybė, o gal svetimos valstybės karinės struktūros kaip ginkluotos gaujos siautėjo po savo kiemą?

“Prižiūrėjo viešąją tvarką”, sako prokuroras, ir tai ne juodasis humoras, ne anekdotas.

Grįžtant prie okupacijos žalos tenka pabrėžti, deja, kai kuriuos fundamentalius dalykus. Vyriausybė, kuri nevykdo įstatymo įpareigojimo “nuolat siekti” derybų su Rusija, tai yra, teisingumo dėl okupacijos ža-

los, neturėtų net plepėti apie teisinę valstybę kaip savo principą. Teisinė valstybė žlugdoma, metų metais demonstruojant, kad pati Lietuvos vyriausybė gali nevykdyti įstatymo. Vyriausybė, kuri negina taip baisiai pažeistų savo piliečių teisių, nėra nei jų, nei suverenos demokratinės šalies vyriausybė.

Atsikabinėjimai, kad prieš šešerius metus Rusijos delegacija atsisakė įtraukti į darbotvarkę ir todėl mes nutilom amžiams, yra bejėgiškas šlamštas. Aimanavimai, neva “Rusija nesikalba” žalos klausimu, yra tiesiog melas, jeigu tu net nesiūlai kalbėtis. Spekuliacijos, neva “Rusija vis tiek niekada neatlygins nė cento” (nors Lietuvai, ESBO ir Europos Tarybai yra davusi tarptautinius įsipareigojimus), tai tik manevras atsakyti savo teisių – valstybės ir piliečių teisių.

Nukreipimas nuo teisinės esmės, akių dūmimas, ir tiek. Jokia valdžia, jokia vyriausybė su jokia parama neturi mandato tokiam teisių atsižadėjimui už kiekvieną žmogų. Tačiau drįsta pasakyti jiems: eikit ir patys kovokit už savo teises! Be abejo, tai savaip logiška. Mokyt ranka į netikusią valdžią ir imkitės patys.

Kelkit bylas Rusijai. Reikalaukite kompensacijos už vergų

DANAI STOJA Į MŪŠĮ DĖL ARKTIES

Otawo, rugpjūčio 13 d. Rusijai surengus mokslinę ekspediciją į Arkties vandenyną, siekiant pasisavinti gamtos išteklių turtingą jos dalį, analogiškos misijos imasi Danija, o Kanada žada savo Arkties dalyje pastatyti du naujus karinius objektus.

Beveik mėnesį truksiančios danų mokslinės ekspedicijos tikslas yra ištirti Lomonosovo kalnagūbrį ir įrodyti, kad jis yra Danijai priklausančios Grenlandijos kontinentinė dalis. Rusija tvirtina, kad Lomonosovo kalnagūbris yra jos kontinentinio šelfo dalis. Pradėjusį mėnesį į Arkties vandenyną išplaukusi rusų ekspedicija bando moksliskai pagrįsti Maskvos pretenzijas.

Danų ekspedicijoje, pavadintoje “Lomrog”, dalyvaus švedų ir rusų ledlaužiai. Mokslininkai į Arkties vandenyną išplauks iš Norvegijos ir rugsėjo 17 d. planuoja grįžti. Be rusų ir danų, į Arkties vandenyną pretenduoja Jungtinės Valstijos, Norvegija ir Kanada. Mokslininkų skaičiavimais, šioje planetos dalyje gali būti ketvirtadalis viso pasaulio naftos ir dujų išteklių.

Kanados ministras pirmininkas Stephen Harper atsklei-

dė planus Arktyje pastatyti du karinius objektus – uostą ir kariuomenės rengimo centrą. “Šie planai parodys pasauliui, kad Kanada tikisi [...] ilgalaikio buvimo Arktyje”, – sakė S.Harper. Kanada taip pat ketina stipriau patruliuoti savo Arkties vandenyno dalyje, ir per artimiausius 20 metų tam skirs daugiau kaip 200 mln. JAV dolerių. “Anksčiau Kandados pretenzijos Arktyje buvo ignoruojamos dėl atšiauraus klimato, kuris neleido patogiai plaukioti šioje pasaulio dalyje, – rašė kanadiečių laikraštis ‘Globe and Mail’. – Tačiau kylanti temperatūra atveria laivybos ir išteklių gavybos perspektyvas.”

Slapta kova vyksta jau ilgai

Vadinamasis mūšis dėl Arkties paastrėjo šiemet, kai Rusija pasiuntė mokslinę ekspediciją į Šiaurės ašigalį ir Arkties vandenyno dugne iškėlė savo vėliavą. Tačiau slapta kova vyksta jau nebe pirmus metus. Amerikiečių žurnalas “Harpers Magazine” pranešė, kad Jungtinės Valstijos jau ketverius metus tyrinėja Arkties vandenyno dugną, siekdamos įrodyti savo teisę į išteklių turtingą regioną.

darbą, konfiskuotų indėlių ir panašiai. Beje, tai jau prasideda. Jeigu bus jų tūkstančiai, gal pabus ir vykdomoji valdžiukė. Tuščios kalbos jau išsikvėpė.

Kas kita, jeigu Lietuvos vyriausybė, nekaustoma bailaus pataikavimo, kreiptųsi į Maskvą su oficialiu ir viešu siūlymu pradėti šias derybas. 2001-ųjų siūlymas Rusijai jau buvo pradžia, reikia tęsti. 1990 metų gegužės 23 d. Aukščiausiosios Tarybos kreipimasis į tarptautinę bendruomenę įvardijo SSRS daromą Lietuvai žalą, kuri pasireiškė, tarp kitų dalykų, “energetikos sistemos griovimu...”, lėšų nusavinimu”, tuo būdu “akivaizdžiai pakerta piliečių teisių ir teisėtų interesų įgyvendinimo socialines garantijas”.

Todėl Aukščiausioji Taryba “prašo visomis galimomis priemonėmis daryti tarptautinį poveikį JTO narei – SSR Sąjungai...”

Šiais laikais tai būtų išgirsta, o neteisėtas privačių lėšų nusavinimas Rusijos taupomojo banko naudai – ir kiekvienam suprantama žala, netoleruotina neteisybė. Tik štai Lietuvos valdžia klūpo ir tyli.

Pakvieskime keltis, atgauti orumą ir prabilti.

Vytautas Landsbergis,
bernardinai.lt

M. SAKAŠVILI PASIRENGĘS SUSITIKTI SU V. PUTIN

Tbilisis, rugpjūčio 14 d. (ELTA). Nors Rusijos ir Gruzijos santykiai komplikavosi, Tbilisis nori, kad būtų surengtas rugpjūčio pabaigoje numatytas susitikimas tarp Rusijos prezidento Vladimir Putin ir Gruzijos vadovo Michail Saakašvili, praneša tinklalapis “Vzgliad.ru”.

“Gali būti, kad tie, kas bombardavo Gruziją, kaip tik ir ketino sužlugdyti prezidentų susitikimą”, - pareiškė Gruzijos parlamento aukšto rango šaltinis. Anot jo, šalių vadovai planavo susitikti “akis į akį”. Jis pareiškė viltį, kad prezidentų susitikimas nebus atšauktas dėl bombardavimo, kuriuo Tbilisis kaltina Maskvą.

“Harpers Magazine” pabrėžė, jog Jungtinėms Valstijoms yra labai svarbu, kad būtų įgyvendinta 1982 m. Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencija. Prijungus šelfo zonas, šalies teritorija padidėtų 6,5 tūkst. kvadratinį kilometrų. “Tokiu atveju JAV aplenktų Kiniją, Kanadą ir Rusiją, netgi atsižvelgiant į padidėjusią šių šalių teritoriją, ir taptų didžiausia pasaulio valstybe”, – teigia žurnalas.

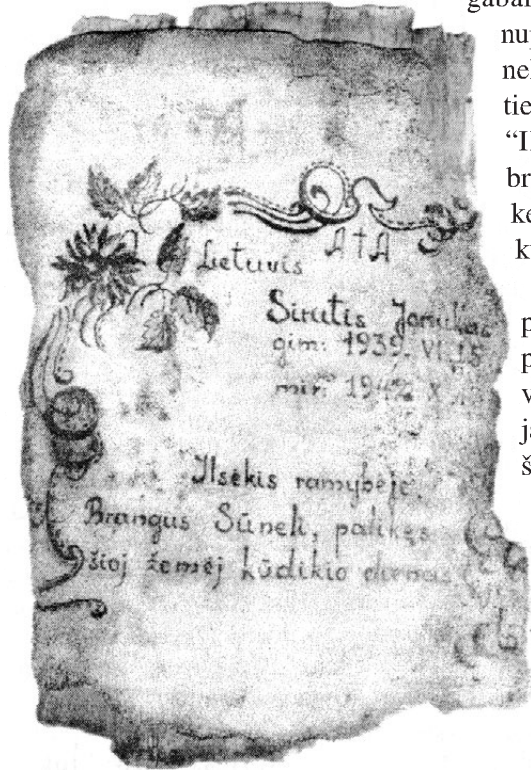
Pasaulio Lietuvių Bendruomenės atstovai rugpjūčio 6 d. Kernavėje svarstė svarbius įvairiuose kraštuose gyvenančių lietuvių reikalus. Centre LR Seimo pirm. Viktoras Muntianas, PLB pirm. Regina Narušienė, LR prezidentas Valdas Adamkus ir kraštų atstovai.

LGITIC nuotr.

ŠIURPI TRIJŲ METUKŲ TREMTINIO ISTORIJA

Lietuvoje veikia grįžusių iš tremties Lapteviečių brolija, kuri išleido albumą „Lietuviai Arktyje“. Jo viršelyje išspausdinta šurpą kelianti nuotrauka – mažas berniukas, gulintis apirusiame karstelyje tarp ledo gabalų.

1982 metų vasarą tūlas Kim Šusteris iš Charkovo plaukė Lenos upe į Bykovo ledinį iškylulį, kurį skalauja Laptevų jūra. Ten jis pamatė iš tolo kažką plūduriuojant. Priartėjęs nustebė, kad tai ne valtis, o vandenyje plaukiojantis karstas su ant jo užvirtusiu kryžiumi, prie kurio kažkas prižiūri. Pamatė, kad tai pilkos medžiagos gabalas, ant kurio kažkas parašyta, bet rašto jis nesuprato. Pagal išlikusias gimimo ir mirimo datas, nors teksto nežinojo, bet suvokė, kad tai epitafija. Atvilkęs į krantą karstą ir kryžių, nurišo audeklo gabalą ir pasiėmė jį sukrėtusiam įvykiui atminti.

Keliautojas, kalbėdamas su vietos gyventojais, sužinojo, kad ant Bykovo iškylulio kranto tremtiniai laidojo savo

mirusių. Pusę kapinyno jau nuslinko jūros link. Pakrantėje matėsi žmonių kaulai ir kaukolės. Sužinojo, kad šioje vietoje buvo palaidota daug lietuvių. Vėliau tas keliautojas iš Ukrainos atvažiavo į Lietuvą aplankyti savo draugą Leonardą Karmanovą, kuris buvo 1863 m. caro ištremtų tėvų palikuonis. K. Šusteris paliko pas jį iš Bykovo parsivežtą medžiagos gabalą Vilniuje.

Įvyko taip, kad Karmanovo sūnus Tomas, 1989 m. laimėjęs moksleivių skaitymo konkursą, gavo dovanų tremtinių atsiminimo knygą „Leiskit į tėvynę“. Knygą skaitė visa šeima. Juos sukrėtė išspausdinti atsiminimai. Jų autorė Onutė Sirutienė rašė, kad ji 1947 m. buvo perkelta iš Bykovo į Jakutską. Prieš išvykdamą ji aplankė trimečio sūnelio Jonuko kapą, ant kurio prižiūri storos drobės gabalą, kuriame buvo nupiešta gėlyčių, sūnelio gimimo ir mirties datos ir įrašas: „Ilsėkis ramybėje, brangus sūneli, palikęs svetimoj žemėj kūdikio dienas“.

Tai ir buvo ta pati K. Šusterio palikta Karmanovų šeimai relikvija iš Bykovo iškylulio. Per veikusį Tremtinių klubą ir spaudą pavyko surasti Onutę Sirutienę ir atiduoti jai išgelbėtą nuo sūnaus karstelio relikviją.

Kai 1989 m. daugybė lietuvių važiavo į Sibirą parsivežti mirusių artimųjų palaikų, į ekspediciją prie Laptevų jūros išvyko ir kaunietis Arūnas

Vyžintas, padėjęs tremtiniais amžinojo išalo žemėje. „Tas kapų duobes, kurias tremtiniai iškirto po karo, kai jau buvo šiek tiek sustiprėję, atkasti buvo labai sunku. Vyrai pakaitomis po devynias valandas vidurvasaryje kirtu ledą ir išimdavome sveikutėlius karstus, kuriuose gulėdavo, rodos, vakar palaidoti ar miegantys žmonės“, - pasakojo A. Vyžintas.

Vienmetis Jonukas buvo ištremtas į Sibirą.

Toje ekspedicijoje jis susipažino su Natalija Karatajūte, kuri buvo atvykusi parsivežti brolio palaikų. Ji parodė Jonuko Siručio kapavietę, nes buvo tremtyje kartu su O. Sirutiene. Kapavietė buvo su šaulių ženklu pažymėta. A. Vyžintas nufotografavo tą Jonuko palaidojimo vietą, visiškai priartėjęs prie skardžio. „Kai grįžome į Kauną, man Onutė Sirutienė sakė, kad ji nebeturi ramybės – vis sapnuojanti Jonuką, kuris skundžiasi, kad

SEINUOSE NEPRIIMTAS STEBUKLINGU LAIKOMAS PAVEIKSLAS

Per 500 metų Šiluvos bažnyčios altorių puošusios Šiluvos Madonos paveikslo kopija atvežta į Lenkiją. Tačiau Lietuvos etninėse žemėse gyvenantys lietuviai Seinuose jos nepamatys – vietos klebonas atsisakė per Žolines ją priimti į šventovę, praneša LTV „Panorama“.

Seinų bazilikos klebonas, atsisakęs priimti į šventovę Šiluvoje apsireiškusių Švenčiausiosios Mergelės Marijos paveikslo kopiją, pasiūlė prie jo pasimelsti atokioje Žagarių bažnyčioje, iš kurios jis atkeliavo į Punkską.

„Tai tiesiog ir parapijiečių, ir mūsų, kaip dvasininkų, iniciatyva, kad mes iš tikrųjų pajustumė Dievo Motinos artumą, kuri yra visų mūsų globėja“, - sakė Punksko bažnyčios vikaras Donatas Rolskis.

Pasak dvasininkų, tikima, kad anksčiausiai Europoje – XV amžiaus pradžioje – Šiluvoje ant akmens apsireiškusi Marija suteikia žmonėms stebuklingų galių. Todėl Punksko lietuviai sako su pasididžiovimu meldęsi prie šio paveiks-

lo. Prie Madonos Šiluvoje prieš keturiolika metų klūpėjo ir meldėsi popiežius Jonas Paulius II.

Kodėl šiuo metu atostogaujantis Seinų bazilikos klebonas nepriėmė į šventovę piligrimų atgabento stebuklingo Dievo Motinos su kūdikiu paveikslo ir nesuteikė galimybės per 400 metų Mergelės Marijos apsi-reiškimo jubiliejų prie jo pasimelsti, parapijiečiams nepaaiškino.

„Seinų lietuviai daug dešimtmečių kovojo dėl teisės melstis gimtąja kalba Seinų bazilikoje, o tuometinis Seinų klebonas niekino juos, tikindamas, kad lietuvių kalba nėra tinkama melstis bažnyčioje, kad Dievas lietuvių kalbos nemyli ir nesupranta“, - LTV „Panoramai“ aiškino „Aušros“ leidyklos direktoriaus pavaduotojas Sigitas Birgelis.

Istorijos šaltiniuose rašoma, kad per 500 metų Šiluvos bažnyčios altorių puošiantį Madonos paveikslą padovanojęs XV amžiuje vietinis dvarininkas Petras Gedgaudas.

LRT

jam šalta, ir vis prašo namo. Supratau, kad reikia rengtis antrai kelionei prie ledjūrio“. Po metu jis su draugais vėl vyko į Bykovo iškylulį. Pagal nuotrauką surado Jonuko palaidojimo vietą. Berniukas buvo užkastas maždaug 70 cm gylyje, jo karstelis buvo apiręs. Atrodo, kad į Laptevų jūrą šlaitu nuslydo ne Jonuko karstelis, o kitas, buvęs žemiau. Matyt, su tuo kitu karstu nuslydo ir Jonukui pastatytas kryžius“, - pasakojo A. Vyžintas. Apirusiame lentelių karstelyje išvydo trejų metukų Jonuką. Kūnelis buvo gerai išsilaikęs, tačiau saulėje jis pradėjo greitai keistis. Jie parvežė Jonuko kūną cinkuotame skardos karstelyje, apvilke brezentu – atrodė kaip bagažas. Neturėjo leidimų ir bijojo kad neužkliūtų bevežant namo. Po daugybės nesklandumų jis brangų nešulį atidavė mamytei Onutei Sirutienei.

Jonuko motina, beveik po 50 metų, išvydusi cinkuotos skardos karstelį su sūnelio palaikais, ištarė: „Pagaliau atėjo palaima“. Jonuką palaidojo greta savo tėvų Virbalio kapinėse. Tremtinių prisiminimų knygoje „Leiskit į Tėvynę“ buvusi mokytoja O. Sirutienė rašo, kad su vyru ir dviejų metukų Jonuku buvo ištremta į Sibirą. Vyras buvo atskirtas. Badas ir šaltis pakirto Jonuko gyvybę. Paskutinis jo žodis mirštant buvo „mamyte“.

Ona Sirutienė į Lietuvą grįžo 1955 m. Liko ištikima

geležinkelio stotyje vyrui duotam pažadui: „Aš niekad tavęs neužmiršiu“. Likusį gyvenimą pragyveno viena, stebindama aplinkinius vidine šviesa. Mirė 1995 m. Palaidota šalia Jonuko. Jos vyras mirė Rešotų lageryje po pusmečio, kai buvo ištremtas.

Mažojo tremtinio Jonuko Siručio relikvija šiuo metu saugoma Kauno tremties muziejuje. Prieš atiduodant į muziejų, ji buvo restauruota. Dr. Rožės Šomkaitės iš Amerikos pastangomis ir Tautos fondo lėšomis šiemet bus pakartotinai išleistas albumas „Lietuviai Arktyje“ ir išdalintas visoms Lietuvos mokykloms.

Visą šurpią istoriją „Tremtinyje“, Nr.24, aprašė Virginija Skučaitė, pažymėdama, kad trimečio tremtinio Jonuko Siručio mirties prie ledjūrio – sutapimų grandinė, nepaaiškinama vien protu.

VRD

Lietuvos Respublikos prez. Valdas Adamkus kategoriškai pasisako už tai, kad pasaulio lietuviai turi teisę būti Lietuvos piliečiais, taip pat turėti dvigubą pilietybę. Šią nuostatą šalies vadovas tvirtai išsakė rugpjūčio 6 d. sveikindamas Kernavėje Pasaulio lietuvių bendruomenės ir Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos valdybų pirmininkų suvažiavimo dalyvius. Prezidento poziciją suvažiavimo dalyviai - įvairių pasaulio kraštų lietuvių bendruomenių pirmininkai ir atstovai - palaikė ilgais plojimais stovėdami.

LGITIC

“SU LIETUVA ŠIRDY”

Kasmet rugpjūčio pradžioje Ariogaloje vyksta Lietuvos tremtinių, politinių kalinių ir laisvės kovų dalyvių sąskrydis. Tai būna didžiulė ir labai įspūdinga šventė, dažnai ašarotomis akimis išgyventa, kai prisimenamos Sibiro kančios, deportacijos ir mirtys.

Šiomet, rugpjūčio 4 d. Ariogaloje, Dubysos slėnyje, susirinko jau 17 kartą. Tą dieną buvo paminėta liūdnoji sukaktis – 55-osios metinės, kai 1952 m. rugpjūčio 5 d. buvo ištremta daug lietuvių šeimų į tolimojo Sibiro taigas. Nemaža dalis buvo tik vaikai, o šiandien - jau pražilę, bet pasiryžę kovoti už mūsų tautos laisvę.

Sąskrydis prasidėjo eisenos suformavimu, kai buvo atvykę visi dalyviai. Nuo Ariogalos bažnyčios ir grojant orkestrui, buvo vykstama į Dubysos slėnį. Dubysos slėnyje tik mažą dalis pasmerktųjų lietuvių, paženklintų “liaudies priešo” etikete, kurie buvo ištremti Gulage ir Sibire, galėjo dalyvauti sąskrydyje, nes daugelis jau iškeliavo į Amžinybę. Ten vyko labai svarbi tautinei sąmonei gaivinti programa. Dalyviai – buvę Vorkutos, Krasnojarsko, Norilsko, Taišeto, Kolymos, Archangelsko, Altaiaus, Intos, Permes, Irkutsko, Tomsko, Sverdlovsko, Chabarovsko ir kitų lagerių tremtiniai. Okupanto tikslas buvo naikinti visus, ištrinti iš tautos istorinės atminties laisvo nepriklausomo gyvenimo patirtį. Šie okupanto nusikaltimai mūsų tautai dar neįvardinti jokiu teisme.

Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamke-

vičius Šv. Mišių metu Dubysos slėnyje savo pamoksle kalbėjo, jog tremtinių lūpose buvo nuolatinė malda: “Dieve, parvesk mus į Tėvynę”. Pusę amžiaus trukusi vergija jau praėityje, turime dėkoti Dievui už tėvų žemę, nors ir ne tokią sveimą, bet vis tiek savą, ne svetimą.” Ganytojas pabrėžė, kad jau turime mąstančių žmonių, nesusiviliojančių pigiais priešrinkiminiais triukais, jau pradėjome atskirti žiniasklaidoje užsakomus straipsnius ir reklamą, nieko bendro neturinčią su tiesa”. Arkivyskupas teigė, kad “Lietuvos diplomatai, vykstantieji į Briuselį, turi nusivežti ne tik išmanymą apie politiką, ekonomiką, bet ir Lietuvą mylinčią širdį”.

Europarlamentaras prof. Vytautas Landsbergis teigė, kad “čia yra susirinkusi geriausia Lietuvos visuomenės dalis, kuri žino pagrindinius dalykus, kad gerovės be dorovės negali būti; artėjama į moralinį nuosmukį. Grįžta noras valdyti Lietuvą iš Rytų pusės...” Jis priminė grėsmę, kai vis kurtomas nusivylimas savo valstybe: “prie ruso buvo geriau”. “Visa tai gali nuvesti vėl į ten iš kur išsilaisvinome, jei stokosime garbės ir orumo.”

Respublikos prezidento Vlado Adamkaus pasveikinimą sąskrydžio dalyviams perskaitė šio renginio scenarijaus autorius aktorius P. Venšlovas. Valstybės sveikinime buvo šie reikšmingi žodžiai: “Nuoširdžiai dėkoju Jums už tai, kad Tėvynės laisvė Jums visada buvo ir yra savo gyvenimu apginta vertybė. Vertinu tai kaip pačią stipriausią isto-

Lietuvos tremtinių, politinių kalinių ir laisvės kovų dalyvių sąskrydis rugpjūčio 4 d. Ariogaloje.

rijos pamoką mūsų jaunajai kartai. Itin svarbu, kad kovotojų patirtis būtų perduota Lietuvos žmonėms, kad laisvės gynėjų liudijimai ir atsiminimai taptų neatskiriama mūsų tautos ir valstybės dvasinės kultūros pilnatvės dalimi, kad krašto jaunuomenė įvertintų vertybės, kurias Jūs gynėte, negailėdami nei jėgų, nei gyvybės”.

Šiais metais ši sąskrydį organizavo Kauno apskrities viršininko administracija, Raseinių apskrities savivaldybė, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga. Dalyvavo ir Latvijos, Estijos ir Vengrijos laisvės kovotojų atstovai. Įspūdingai skambėjo chorų dainos. Sąskrydžio dalyviai pritarė rezoliucijai dėl politinės padėties Lietuvoje. “Džiugiausia žinia yra ta, kad Lietuva pradėjo oficialų dialogą su Europos Sąjunga dėl

komunistų ir nacių totalitarinių režimų nusikaltimų vienodo vertinimo.

Sąskrydžio dalyviai, matydami kairiųjų politinių jėgų jungimąsi, sveikina prasidėjusius **Tėvynės Sąjungos, Lietuvos krikščionių demokratų partijos ir Lietuvos tautininkų Sąjungos derybas** dėl vienos jungtinės partijos sukūrimo. 2008 m. rinkimuose negali būti prarastas nė vienas dešiniųjų pažiūrų balsas. Sąskrydžio dalyviai priėmė ir sveikinimą ketvirtai “Misija-Sibiras” ekspedicijai.

Po pamaldų prasidėjo oficialioji dalis. Tremtinių ir politinių kalinių chorai Dubysos slėnio estradoje atliko šventės koncertą. Viena iš dainų buvo sukurta šiems žodžiams: *Kad ne auksinės vasaros, Ne mėlynos vosilkos, Nebūtume atėję čia, Kur slenka pilkos dienos.*

*Kur tas dulkėtas traukinys
Taip toli nukeliavo?
Prisimenu, mamyte, aš
Tas pievas, kur žaliavo.*

*Prisimenu gimtinę aš,
Jos mėlyną padangę,
Ar dar sugrįšime kada
Į tėviškėlę brangią.*

*Ir vėl bus vasara žalia,
Žydės vėl skaisčios gėlės,
Nušluostyk ašaras gailias,
Jaunystę palydėjęs.*

*Man gaila tėtės ir mamos,
Ir visko, ką turėjom,
Labiausiai gaila Lietuvos,
Kurį karštai mylėjom.*

*Šalie gimtoji Lietuva,
Labai tave mylėjom,
Bet, kad neliks mums vietos čia –
Mes niekad netikėjom.*

VRD inf.

LIETUVĖS LIKIMAS: UŽ DARBĄ KOLCHOZE - V.LENINO, UŽ PARTIZANO SLĖPIMĄ – GEDIMINO ORDINAS

Činčikų kaime (Švenčionių raj.) gyvenanti Ona Činčikaitė, kartais pavadinama Činčikų kaimo karžyge, atšventė aštuoniasdešimtmetį. Ona 34 metus slėpė paskutinįjį Lietuvos partizaną Stasį Guigą-Tarzaną, kuris globėjos namuose mirė 1986 metų žiemą. "Man sekėsi, gal todėl, kad visuomet buvau šalia Dievo, meldžiausi, gal todėl man likimas buvo palankus" - sako Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino 3-ojo laipsnio ordinu už nuopelnus Lietuvai apdovanojusi Ona Činčikaitė.

Jos tėvas mirė, kai Onai tik metukai buvo. Mama visas santaupas paklojo gydytojams Vilniuje, O lenkų laikais, viena para ligoninėje kainavo tiek, kiek viena karvė, 12 zlotų. Netektys ir toliau neaplenkė jų namų: mirus broliukui, vėliau ir sesutei, Onutė namuose liko vienintelė pagalbininkė.

Nuo mažumės buvo fiziškai stipri. Iš pradžių savo 10 ha apdirbdavo, vėliau – kolchozo. Geru žodžiu Ona mini kolchozo pirmininką Praną Požecką: "Sunku jam čia buvo dirbti, sąžiningas buvo, o žmonės vogė labai".

Ona 12 metų dirbo ūkyje. Už gerą darbą kolchoze apdovanota ne tik sidabriniais šaukštais ir skėčiu, bet ir V. Lenino ordinu.

Niekas tuomet nė neįtarė, kad V.Lenino ordininkė Ona Činčikaitė su motina savo namuose slapsto partizaną Stasį Guigą-Tarzaną.

"Kai Stasys pas mus pradėjo slapstytis, aš dar ilgai nežinojau, mama nesakė. Kol kaime buvo kluonai, jis slėpdavosi po šieną ar šiaudais. Kai susikūrė kolchozai, kluonus išardė, atėjo pas mus ant tvarto. Ir taip jis pas mus išgyveno tris dešimtmečius.

Be mūsų, tik pusbroliai apie partizaną dar žinojo, kartais jie nakčia visi pas mus prie stalo susėdavo", - prisimena tuos laikus Ona Činčikaitė.

1986-ųjų vasario pabaigoje Stasys peršalo ir mirė. Naktį jį užkasė suvyniotą į maršką klojime, o kai atšilo oras, pervežė palaidoti miške.

Tik prasidėjus Atgimimui Onos pusbrolis Kostas apie slėptą partizaną papasakojo kaimynui, sąjūdininkui Audriui Davidoniui. Gavęs Onos sutikimą šis ir papasakojo tuomečiam rajono paminklo tvarkininkui Valdui Sriužui. Taip po 34 metų visas iškilo viešumon ir partizano kūnas buvo pagarbiai perlaidotas.

Ona Činčikaitė niekada netikėjo, kad jos vargas bus įvertintas valstybiniu apdovanojimu, kad šalia senatvės pensijos gaus ir valstybinę pensiją. Kad pas paprastą

kaimo moterį kelis kartus lankysis kultūros ministras Saulius Šaltenis, žurnalistai, lietuvių išeiviai iš Kanados. Kad jai apdovanojimą įteiks pats valstybės prezidentas Valdas Adamkus.

Savo aštuoniasdešimtmečiui Ona rengėsi kaip niekada - išdazė namus, su kaimynių pagalba tapetus pakeitė, degtinės nusipirko, laukė pusbrolio vaikų atvažiuojant. Tačiau sulaukė kaimynų su dovonomis ir su muzika.

Ona gyvenimu nesiskundžia, nors prieš aštuonis metus kaimyno karvės suluošinta koja reikalauja rimtos operacijos. Graudu ir kartu linksma žiūrėti, kaip moteris, pilna vi-

dinės energijos, ir kieme, ir namuose vaikšto pasiramščiuodama taburete, kaip vaikštukais. Onos diena prasideda 7 val. ryto - malda, baigiasi jau po vidunakčio. "Meldžiuosi, dainuoju. Taip ir praslenka diena", - sako O.Činčikaitė. Neapleidžia Ona ir savo kiemo: pati daržą, bulves pasodina. O jau gėlynas!

Kiekvieną savaitgalį ir per šventes - į Bažnyčią. "Anksčiau 5 km eidavau pėsčia, vėliau, kol jėgos leido, dviračiu numindavau, o dabar - kaimynai nuveža", - sako visą gyvenimą nesiskirianti su bažnyčia moteris, kurią "Lietuvos ryte" aprašė **Indrė Gruodienė**.

PRENUMERUOKITE DIRVĄ	
	METAMS - \$55,
	PUSEI METŲ - \$40,
	PIRMA KLASE - \$78,
	ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00	

SU ŠŪKIU “DIEVUI IR TĖVYNEI”

Lietuvos Vyčiai yra viena seniausių, tyliausių ir veikliausių lietuviškų organizacijų Amerikoje. Ji buvo įkurta 1913-ais metais puoselėti lietuvių, ir tai buvo prieš 94-ius metus. Peržvelgti Lietuvos Vyčių darbus Lietuvai būtų per didelis darbas. Stabtelėkime nuo 1990-ųjų metų, kai Lietuvai išsivadavo iš komunistinės vergijos. Būtina paminėti, kad Lietuvai esant okupuotai, Lietuvos Vyčiai yra parašę daugiausia laišku Amerikos vyriausybei, prašant okupacijos nepripažinti.

Lietuvai atstačius nepriklausomybę, sukruto Amerikos ir viso laisvo pasaulio lietuviai su įvairia pagalba Lietuvai. Pagalbos Lietuvai reikėjo, bet retai gavo tai, ko norėjo ir ko reikėjo.

Lietuvos Vyčiai skubėjo konkrečiais darbais. Lietuvos Vyčių organizacijos padalinys, “Pagalba Lietuvai” (Aid to Lithuania, Inc.), kurio steigėjas Lietuvos vyčių garbės narys ir “Pagalba Lietuvai” direktorių tarybos pirmininkas Robertas Boris, pradėjo savo veiklą 1990 m., per 77-ąją Lietuvos Vyčių visuotinių narių metinio suvažiavimą/seimą, Pittsburgh, PA, kaip humanitarinės pagalbos projektas. Padalinys siekė gauti vaistų, medikamentų, medicininių priemonių ir telkti lėšas minėtų medikamentų persiuntimo išlaidoms padengti. “Pagalba Lietuvai” prasidėjo su LCRA (lietuvių katalikų religijos šalpa, Brooklyn) ir Detroito Lietuvos Vyčių kuopomis koordinuoti pastangas su World Medical Relief, Inc., įsteigta, Detroito.

Per pastaruosius 17 metų, šis padalinys išsiplėtė ir sustiprėjo. Iš pradžių siuntėme tik po keturis 40 pėdų ilgio talpintuvus mūsų sesėms ir broliams Lietuvoje. Siuntėme įvairių vaistų, t.y. aspirino, nuo kosulio, dėl širdies, aukšto kraujo spaudimo, glaukomos, vitaminų, antibiotikų ir t.t. Siuntėme kompiuterių, rengtinio spindulių aparatūrą, liginės lovų ir staliukų, įvairių knygų ir medicininių žurnalų, rūbų, patalinių ir antklodžių ir kt. siuntas.

Milijonų milijonai Lietuvai

1991 m. siuntėme 4 talpintuvus ir vieną siuntinį oro kargo per World Medical Relief. Šie talpintuvai buvo skiriami “Caritui” Kaune. Šių minėtų talpintuvų vertė siekė per 4 milijonus dolerių. 1992 m. išsiuntėme 6 talpintuvus per World Medical Relief; šie talpintuvai irgi buvo skirti “Caritui” Kaune. Jų vertė siekė per 2 milijonus dolerių. 1993 m.

išsiųsti 7 talpintuvai – 6 per World Medical Relief ir 1 per Dialysist. Jų vertė siekė 2,3 milijonų dolerių ir skiriami Šv. Jokūbo ligoninėje, Vilniuje ir dr. B. Dainiui, dializės skyriui Santariškių ligoninėje. 1994 m. išsiųsta 3 talpintuvai kurių vertė siekė 2 milijonų dol. Paskirti – 2 Šv. Jokūbo ligoninei, ir dr. Dainiui. 1995 m. buvo rekordiniai metai “Pagalba Lietuvai” nes pasiūsta 10 talpintuvų kurie buvo skiriami Sveikatos apsaugos ministerijos sandėliui išdalinti, Kauno gimdymo namams, Šv. Klaros mirštančiųjų ligoninėje, Utenoje, Hepatito centrui. Šis dramatiškas siuntimų padidėjimas buvo galimas tik bendradarbiaujant su Catholic Medical Mission Board (CMMB), New Yorke, kuri yra didžiausia JAV katalikiška labdaringa organizacija ir didžiausia labdaros vaistų tiekėja Lietuvos asmens sveikatos įstaigoms. 1996 m. išsiųsti 12 talpintuvų kurių vertė siekė per 13 milijonų dol. 1997 m. išsiųsti 10 talpintuvų kurių vertė siekė arti 7 milijonų dol. Jau pradėtas bendradarbiavimas su Pharmacists Without Borders organizacija, Prancūzijoje. 1998 m. 11 talpintuvų išsiųsta, kurių vertė siekė daugiau negu 6 milijonų dol. 1999 m. pasiūsti 6 talpintuvai, kurių vertė siekė 3,5 milijonų dolerių. 2000 m. pasiūsti 6 talpintuvai kurių vertė siekė arti 3 milijonų dol. 5 talpintuvai paaukoti iš Pharmacists Without Borders ir vienas iš Catholic Medical Mission Board. Ir 2001 m. pasiūsta 2 talpintuvai, kurių vertė buvo arti 2 milijonų dol. ir 2002 m. pasiūsta 3 talpintuvai. Paskutiniai 5 talpintuvai buvo skiriami Vilniaus “Caritui”.

Šių anksčiau minėtų 92 talpintuvų vertė siekė arti 76 milijonų dol. Šie talpintuvai svėrė beveik 1,5 milijonų svarų. “Pagalba Lietuvai” sumokėjo 348,784.00 JAV dol., persiuntimo išlaidas, padengtas iš aukotojų gautų aukų.

Nebegauname vaistų

Kadangi nuo 2002 m. negauname vaistų ir medikamentų ir talpintuvai nėra daugiau siunčiami, “Pagalba Lietuvai” reikėjo nusistatyti/spręsti ateities tikslus dėl medicininės/humanitarinės srities programos.

Nuo 1989 m. Vilniaus arkidiecezijoje veikia “Carito” programos: Betanijos valgykla, “Angelo Vilties” vaikų dienos centras, Motinos ir vaikų centras, Motinos Teresės gailestingumo seselių globos ir nakvynės namai, vaistinė, ir Visų Šventų dienos centras ir paauglių namai.

“Carite” dirba 26 etatiniai darbuotojai ir per 130 talkininkų savanoriškai padedančių. Šiuo laiku “Pagalba Lietuvai” tarpininkas Lietuvoje yra Linas Kukuraitis, “Carito” programų direktorius. Jis praneša padalinio valdybai apie reikalingiausią finansinę pagalbą ir paramą. Vilniaus savivaldybė remdavo šias programas, bet finansinė parama žymiai sumažėjo. Taip pat Vilniaus arkidiecezija remdavo programas, bet nėra gana lėšų visas programas išlaikyti. Be finansinės paramos, kelios ar dauguma iš šių programų bus ribotos ar visai nustos veikti.

Jau keli metai kai “Pagalba Lietuvai” remia kelias “Carito” Kalėdų programas. Remia ir Amatų centrą, kur neseniai buvo paaukota 22,000 JAV dol. tęsti veiklą.

Iš padalinio antros programos klierikų išūnijimo programos, nuo 2002 m. jau 18 klierikų buvo iššventinti kunigais. O per 2007 m. vienas diakonas buvo iššventintas. Turime kelius dosnius rėmėjus kurie finansinei parėmė klierikų mokslą visus šešis metus, sumokant 12,000 JAV dol. Gal ir toliau tęs paramą ir kitiems klierikams. Nuo 1999 m. iki 2007 m. balandžio 12 d., jau surinkta ir paaukota 473,244.74 JAV dol., įskaitant specialų Anne T. Baronas šeimos fondą (171,686.24 JAV dol.) ir majorės Anne Krizinaskas-Schucavage fondą (50,000 JAV dol.)

Gailestingos Motinos Teresės nakvynė ir globos namai yra šio padalinio **trečioji programa**. Čia benamiams teikiama nakvynė, maitinimas, minimali medicininė, psichologinė bei dvasinė pagalba. Motinos Teresės seselės slaugo ligonius, kurie neturi kur prisiglausti. Nakvynės namuose kasdien gali pernaktuoti, išsimaudyti, išsiskalbti ir išsidžiovinti rūbus. Socialiniai darbuotojai padeda sutvarkyti dokumentus, įsidarbinti, atstatyti ryšius su artimaisiais, kaupia informaciją. Reikalui esant nakvynė ir globos namai teikia materialinę paramą rūbais, vaistais, asmens higienos reikmenimis, neturintiems pragyvenimo šaltinių, išduodama maitinimo talonai į Betanijos valgyklą arba į Motinos Teresės seserų valgyklą, kur kasdien maitinami apie 125 asmenys. Žmonės kurie neturi gyvenamosios vietos gali apsigyventi nakvynės namuose. Praėjusį metą buvo nusiūsta 5,500 JAV dol. paremti šią programą. Iš tų aukų, 1,500 JAV dol. buvo paskirta gyvenantiems nakvynė Kūčių vakariene.

Ketvirtoji programa, kurią “Pagalba Lietuvai” remia yra

2007 m. birželio 16 d. susituokė Venta Civinskaitė ir Jamie Norris. Moterystės sakramentą suteikė Clevelando Šv. Jurgio bažnyčios klebonas kun. Juozas Bacevičius Šv. Bernardo bažnyčioje, Akron, Ohio. Jaunavedžiai dabar gyvena Grand Rapids, Michigan.

A.Weiss nuotr.

Vilniaus arkivyskupijos Amatų centras. Nuo 2001 m. centras veikia. Lankosi ir apsigyvena 18 mokinių: paaugliai, vaikai iš daugiavaikių šeimų, vaikai su fizine ar protine negalia ir keli suaugę žmonės, mokosi įvairių amatų. Veikia restauravimo dirbtuvės. Centras siūlo daug programų: vitražo gaminiai ir restauravimas, rūbų modeliavimas, siuvimas, rankdarbiai, metalo meninių darbinių restauravimas, sieninė tapyba ir restauravimas, medžio drožybos, baldų restauravimas. Praeitą metą buvo skirta ir nusiūsta 22,000 JAV dol. paremti programą.

“Pagalba Lietuvai” buvo laiminga gauti aukų iš dviejų palikimų – 10,000 dol. iš a.a. Eugene Waylonis ir 10,000 iš a.a. Liudo Stuko.

Šis padalinys taip pat remia Šv. Klaros mirštančiųjų globos namus (hospice) Utenoje, kur programą veda ir misiją tęsia seselės prancišketės Dolorit Butkus ir Michele Garas. Šiais metais buvo nusiūsta 2,100 globos namams reikmenims pirkti.

Betanijos sriubos virtuvėje buvo paaukota 1,000 dol. atsilankiusiems pamaitinti pusryčius ir pietus. Motinos ir vaikų centrui ir “Vilties angelo” vaikų centrui buvo paaukota po 1,000 dol.

Milžiniškos vertės pagalba Lietuvai

“Pagalba Lietuvai” turi keturias programas: humanitarinį fondą, Šv. Juozapo seminari-

jos fondą, Gailestingos Motinos Teresės nakvynės ir globos namus, bei Vilniaus amatų mokyklos įrangų finansavimą. Rėmėjai galės pasirinkti kokį projektą norės remti. Iš viso, per 2006-2007 metus buvo išdalinta 41,600 dol. tom programoms ir įvairiems projektams. Tik su visų dosnių nuolatinių rėmėjų galime paremti ir tęsti “Pagalba Lietuvai” misiją – padėti mūsų vargstantiems broliams ir sesėms Lietuvoje. “Pagalba Lietuvai” gyvuos kol padalinys bus reikalingas ir naudingas Lietuvai.

Per visą šį laiką daug talkininkų įsijungė, rėmė ir patyrė šią svarbią misiją: rinkti ir rūšiuoti vaistus, medicinines įrangas ir aparatūrą, rinkti aukas. Lietuvos Vyčių kuopos, kitataučiai, jauni ir vyresnio amžiaus asmenys įsijungę į šį humanitarinį projektą.

Savo 94 metų istorijoje Lietuvos Vyčiai atliko milžinišką darbą su Lietuvos meile širdyse ir su šūkiu “Dievui ir Tėvynei” lūpose. Daug žmonių įvairiais būdais padėjo savo sesėms ir broliams Lietuvoje. Visuomenė visuomet buvo dosnūs rėmėjai “Pagalba Lietuvai” darbams. Tad, ir vėl prašome visų teikti bet kokią paramą “Pagalba Lietuvai” – telkti aukas ir melstis, kad mūsų pastangos būtų sėkmingos.

Mūsų pagrindinė misija – siųsti vaistus ir medikamentus Lietuvon, **jau atlikta**. Aukos ir rėmėjai mažėja. Dabartinė parama kurią “Pagalba Lietuvai”

(Nukelta į 7 psl.)

CHICAGO, IL

A.a. Zuzana Juškevičienė, išgyvenusi 93 metus, mirė rugpjūčio 11 d. Organizacijų atstovai su velione atsisveikino rugpjūčio 16 d. vakare laidotuvių namuose. Religinės apeigas atliko kun. A. Žygas, specialiai atskridęs iš Putnamo. Atitinkamą muziką grojo Ričardas Sokas. Kalbėjo Vaclovas Mažeika Neolitanų vardu, Lietuvių Tautinės Sąjungos pirm. Petras Buchas ir kiti. Laidotuvių šv. Mišios įvyko rugpjūčio 17 d. Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčioje, kurių metu vargonais grojo Ričardas Sokas, solo giesmės giedojo op. sol. Audronė Gaižiūnienė, atvykusi iš Rockfordo, IL. Šv. Mišios atnašavo kun. A. Žygas. Velionė palaidota Lietuvių Šv. Kazimiero kapinėse.

Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos Čikagos skyriaus, kuriam vadovauja Matilda Marcinkienė, gegužinė įvyks rugsėjo 2 d., sekmadienį, Ateitininkų namų ažuolyne, Lemonte. Pradžia 12 val. dieną. Lietuvių visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti ir maloniai praleisti besibaigiančios vasaros popietę puikioje gamtoje, besivaišinant gardžiais patiekalais, šokiams grojant šauniai muzikai.

Pedagoginis lituanistikos institutas kviečia studijuoti jaunimą, norintį tęsti lituanistikos mokslus. Dėstoma lietuvių kalba ir literatūra, Lietuvos isto-

(Atkelta iš 6 psl.)

SU ŠŪKIU...

suteikia įvairiems projektams, gaunama ir iš kitų lietuviškų organizacijų: Lietuvių katalikų religinė šalpa (LCRA), BALF'as, Lietuvos Vaikų Globa, Lietuvos Vaikų Viltis, Lithuanian Mercy Lift ir t.t. Tad, per š.m. 94-tojo metinio visuotinių narių suvažiavimo/seimo Brockton, Massachusetts, "Pagalba Lietuvai" valdyba ir direktorių taryba ir susirinkusieji delegatai balsavo ir pritarė **uždaryti šį buvusį sėkmingą ir naudingą padalinį**. Padalinys oficialiai užsidarys š.m. gruodžio 31 d.

Jūsų nuolatinė parama dabar ir ateityje dar yra reikalinga šiam didingam Lietuvos Vyčių projektui. Iki šių metų pabaigos aukas dar galima siųsti: Regina Juškaitė-Švobienė, Aid to Lithuania, Inc., 1594 Beaupre, Madison Heights, MI 48071, tel. 248-547-2859, faksas: 248-547-0982, e-paštas: Rjuskasvoba@cs.com.

Iš anksto nuoširdžiai dėkojame visiems už bendradarbiavimą, talką, finansines aukas, maldas ir patarimus.

Regina Juškaitė-Švobienė, "Pagalba Lietuvai" tarybos pirmininkė

rija, kalbos kultūra, geografija, kultūros istorija, pedagogika, psichologija ir kiti lituanistikai svarbūs dalykai. Priimami studentai nuo 16 metų. Baigus dvejų metų kursą, įteikiamas diplomą su teise dėstyti pradinėse lituanistinių mokyklų klasėse. Studentai, baigę trejų metų kursą, gauna diplomą su teise dėstyti aukštesniosiose lituanistinių mokyklų klasėse. Paskaitos vyksta šeštadieniais PLI patalpose, Jaunimo centre, Čikagoje, nuo 9 val. ryto iki 12:40 val. po pietų. Ne Čikagoje gyvenantieji gali studijuoti neakivaizdiniu būdu. Registracija vykdoma rugsėjo 8 ir 15 dienomis nuo 10 val. iki 12 val. Daugiau informacijos teikiama telefonu 708-974-1081 arba el. paštu: lapas@yahoo.com

SANTAROS – ŠVIESOS SUVAŽIAVIMAS

Maloniai kviečiame Jus dalyvauti Santaros-Šviesos 54-ame suvažiavime, kuris įvyks š.m. rugsėjo 7-9 d. Pasaulio Lietuvių centre, Lemont, Illinois.

Suvažiavimo pradžia rugsėjo 7 d., penktadienį, 9 val. ryto. Programoje dalyvauti pakviesti: Vainis Aleksa, Vilijus Dundzila, Živilė Gimbutaitė, Ieva Jusionytė, Zina Katiliškienė, Silvija Kučėnaitė-Foti, Gediminas Lankauskas, Daiva Litvinskaitė, Kęstutis Nakas, Ina Navazilskaitė, Vitalija Pulokienė, Zenonas Rekašius, Antanas Šileika, Julius Šmulskštys, Aurelija Tamošiūnaitė, Linas Umbrasas, **Rimvydas Valatka**, Rimas Žilinskas ir kiti.

Vakaraus vyks įvairios ir įdomios programos.

Suvažiavimas – proga kartą metuose visiems sueiti, pasidalinti savo mintimis, nuomonėmis.

Federacija, neturėdama nei nario mokesčio, nei kitų pajamų, visas suvažiavimo išlaidas turi padengti surinktomis aukomis ir suvažiavimo registracijos mokesčiu. Prašome visus prisidėti su 30 dol. ar didesne auka.

Aukas ir rezervacijas siųsti šiuo adresu ir nevēliau rugsėjo 5 d. Mrs. M. Paškevičius, 306 55th Place, Downers Grove, IL 60516. Tel. 630-852-3887

*Suvažiavimo Rengimo komisijos vardu **Marija Paškevičienė***

ST. PETERSBURG, FL

Rugsėjo 27 d., 3 val. p.p., Lietuvių klubo salėje rengia trijų Lietuvos poetų Bernardo Brazdžionio, Kazio Bradūno ir Liūnės Sutemos poezijos vakarą. Programą atliks iš Lietuvos aktorė Virginija Kochanskytė.

"Lietuvių žinios", Nr.373, liepa

ZUZANOS PAUTIENYTĖS-JUŠKEVIČIENĖS NUEITAS VISUOMENINIS KELIAS

Zuzana Pautienytė-Juškevičienė atsineša kelių kartų tautinio išlikimo estafetę, perimtą iš savo protėvių ir senelių. Motinos tėvai, pasiturintys Suvalkijos ūkininkai, Dičpinigaičiai, laikė slaptą lietuvišką mokyklą. Tėvas Antanas Pautienis energingai veikė prieš Rusijos Caro valdžią – siekė spaudos laisvės. Už veiklą prieš spaudos uždraudimą buvo caro žandarų persekiojamas, pakartotinai kalinamas, grėsė Sibiro tremtis.

Z. Juškevičienės išeivijoje, Čikagoje, daugumai pažįstama kaip jaunimo vadovė vyr. skautininkė. Lietuvių skautų sąjungai priklauso nuo mokyklos suolo, 12 metų amžiaus. Buvo viena pirmųjų "Aušros vartų" skaučių tunto tuntininkė, skautininkų(ių) Ramovės pirmininkė.

Steigė skaučių vienetus: Lietuvoje, Vokietijoje stovyklose ir Amerikoje ir šiems vienetais vadovavo. Rengė skaučių stovyklas, iškylas. Buvo 1948 m. LSS Trečiosios stovyklos prie Baltijos jūros Vokietijoje, seserijos pastovyklės viršininkė. Buvo viena steigėjų Čikagos skautininkų draugovės ir dvi kadencijas ėjo draugininkės pareigas.

Z. Juškevičienė veikė LSS seserijos vadijoje 13 metų, prie keturių vyriausių skautininkų, jų kadencijos metu, tai Juozės Vaičiūnienės, dr. Dominikos Kesiūnaitės, Lidijos Čepienės ir Onos Zailskienės. Ėjo skyrių vedėjos pareigas pakaitomis: skautininkų tautinio auklėjimo, skaučių skyriaus. Kūrė, rengė praktiško skautavimo parodomąsias sueigas – skaites mokė praktiško skautavimo. Vyr. skautininkė Z. Juškevičienė buvo baigusi skaučių vadovų mokyklą Lietuvoje ir Tarptautinio skaučių biuro kursus 1947 m. Vokietijoje.

Ji buvo Lietuvių Jūrų skaučių vyriausia skautininkė. Už nuopelnus lietuvių skautijai yra apdovanota žymenies ženkla, LSS Lelijos ordinu, L. Jūros skautijos Rėmėjo medaliu.

Veikė Amerikos Lietuvių Taryboje, ėjo skyriaus vicepirmininkės pareigas Cicero lietuvių kolonijoje, vėliau veikė Čikagoje.

Priklausė Lietuvių žurnalistų sąjungai, ilgus metus ėjo skyriaus vykdomosios vicepirmininkės pareigas. Redagavo Lietuvių Jūrų skautijos skyrių, "Naujienu" dienraštyje. Rašė į "Draugą", "Dirvą", "Lietuvių balsą". Žurnalistiką studijavo Loyolos universiteto Žurnalistikos institute.

Veikė Lietuvių Bendruomenėje, LB Čikagos apygardai dalyvaujant Čikagos miesto organizuojamuose tautų pasirodymo festivaliuose, Z. Juškevičienės su

A. a. Zuzana Juškevičienė

skaučių talka įrengė Tautodailės parodėles. Rodinius jai teko surinkti iš paskyrų asmenų ir savo parašu garantuoti, kad bus gražinti. Tautinės reprezentacijos parodėles su vyr. skaučių talka rengė YMCA organizuojamuose tautų festivaliuose, muziejuose, universitetuose. Visur dalyvavo su tautine vėliavėle ir informaciniu lankstinuku apie Lietuvą, apie Lietuvos neteisingą ir neteisėtą politinę padėtį, žmonių nenugalimą laisvės troškimą – siekį išsivaduoti iš SSRS okupacijos.

Veikė Lietuvių Moterų klubų federacijoje, priklausiusiai pasaulio moterų federacijai. Ši moterų organizacija apjungia 50 mln. moterų. Pasaulio Moterų suvažiavimuose pavergtos Lietuvos moterų anuomet atstovavo išeivijos Moterų klubų federacijos atstovės. Nurodė neteisingą ir neteisėtą Lietuvos politinę padėtį, ryškino pavergtos lietuvių kančias, Sibiro taigose kalinamų. Prašė padėti tautai išsivaduoti iš SSRS militaristinės okupacijos – laisvės Lietuvai!

Ji buvo Lietuvių vaikų ugdymo draugijos viena organizatorių, steigėjų ir pirmoji pirmininkė. Z. Juškevičienė ilgametė Lietuvos Didžiosios Kunigaikštienės Birutės draugijos pirmininkė (organizacija buvo Lietuvos buvusių karių moterų junginys). Ėjo centrinio Čikagos skyriaus pirmininkės pareigas. Organizacija gana aktyviai veikė. Rengė renginius, telkė finansus, organizavo, siuntė siuntinius buvusiems kariams, kalinamiems kalėjimuose ir jų šeimoms, vargstančioms Sibiro lageriuose. Siuntė aukštos vertės

apdrangas ir maistą.

LDK Birutės draugija rėmė Lietuvos laisvalaikio politinius veiksmus, Amerikos Lietuvių Tarybą, VLIK'ą. Rėmė BALF'ą, spaudą, jaunimo organizacijas. Rėmė Lietuvių fondą, Tautos fondą, LDK Birutės draugiją, drauge su LK veteranų sąjunga "Ramovė" ir LŠŠ Vytauto Didžiojo rinktine pastatė – Lietuvos laisvės kovų paminklą Jaunimo centro sodelyje Čikagoje, kur organizacijos atlieka savo metines iškilmes. Tūkstančio dolerių auka parėmė buvusius partizanus, iš kalėjimų, Sibiro lagerių grįžusius.

LDK Birutės draugija yra nuveikusi ir daugiau apčiuopiamų darbų. Tad suprantama, jog narėms ir buvusioms pirmininkėms teko geroai padirbėti, siekiant sutelkti finansus išeivijos ir karių šalpai Sibiro lageriuose vargstančioms.

Tenka pastebėti, kad šis didelis visuomeninių darbų krūvis teko dirbti po duondarbio darbo valandų... Kaip pajėgė tokią daugybę darbų atlikti: "Nebuvo per sunku, nes buvo dirbama iš idėjos, tautos gerovei – Lietuvos labui".

Z. Juškevičienė ir asmeniškai rėmė išeivijos lietuvių veiklą, buvo Pedagoginio lituanistikos instituto mecenatė, Jaunimo centro ilgametė rėmėja, finansuotoja. Per Tautos fondą parėmė Vilniaus krašto Lavoriškių lietuviškos mokyklos statybą penkių tūkstančių dolerių auka.

(**Redakcijos pastaba.** Nekrologo vietoje spausdiname pačios a.a. Zuzanos Juškevičienės parašytą autobiografiją spaudai).

LIETUVA IR PASAULIS

Lietuvos Respublikos prez. Valdas Adamkus telefonu kalbėjosi su Kazachstano prez. Nursultan Nazarbajev. Valstybių vadovai aptarė Kazachstano glaudesnę bendradarbiavimą su Europos Sąjunga, naują Centrinės Azijos ir Europos strategiją. V.Adamkus su N.Nazarbajev kalbėjosi apie konkrečius Kazachstaną su Europa siejančius energetikos infrastruktūros projektus, būsimus susitikimus šiais klausimais. Pokalbio metu Lietuvos ir Kazachstano prezidentai aptarė artimesnę Kazachstano ir ES bendradarbiavimą energetikos ir kitose srityse, kur Lietuva sieks aktyvesnio vaidmens.

Baltarusijos užsienio reikalų ministerija išplatino pareiškimą, kuriuo Lietuva raginama "neleisti festivalyje "Be2Gether" atlikti propagandinių nedraugiškų antibaltarusiškų veiksmų". Pranešime atkreipiamas dėmesys, kad Lietuva turi prisiimti visišką atsakomybę už valstybės sienos režimo laikymąsi ir užkirsti kelią incidentams, kurie gali kilti masinio susibūrimo vietoje. Festivalis "Be2Gether" Norviliškėse, prie pat Lietuvos ir Baltarusijos sienos, vyks rugpjūčio 24-26 dienomis. Organizatoriai tikisi, kad renginyje dalyvaus 15,000 žiūrovų.

Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus pareiškė užuojautą Peru Respublikos prezidentui Alan Garcia Perez dėl šalį sukrėtusio žemės drebėjimo ir per šią nelaimę tragiškai žuvusių valstybės piliečių. "Tokio masto nelaimė - neapsakomas skausmas nukentėjusiųjų nuo šios gamtos stichijos artimiesiems, o kartu ir didelis išbandymas Jūsų šaliai. Noriu palinkėti Jums tvirtybės ir ištvermės likviduojant katastrofos padarinius", - užuojautos laiške sakė Lietuvos vadovas. Jis savo ir visų Lietuvos žmonių vardu pareiškė nuoširdžią užuojautą žuvusiųjų artimiesiems ir visai Peru tautai. Rugpjūčio 15 d. vakarą vykusio žemės drebėjimo epicentras buvo už 150 km į pietryčius nuo sostinės Limos, maždaug 40 km gylyje. Dėl požeminių smūgių Pietų Amerikos Ramiojo vandenyno pakrantėje buvo paskelbtas cunamio pavojus, tačiau vėliau - atšauktas. Per stipriausią pastarųjų dešimtmečių žemės drebėjimą Peru, gelbėtojų duomenimis, žuvo daugiau kaip 500 žmonių. Daugiau kaip tūkstantis žmonių buvo sužeisti. Per stichiją sugriauta šimtai namų. 8 balų stiprumo požeminiai smūgiai smarkiai sugriovė Pisko ir Ikos miestus. Vyriausybė paskelbė nepaprastąją padėtį. Peru praeityje ne kartą būta smarkių žemės drebėjimų. Per vieną didžiausių drebėjimų 1970-aisiais čia žuvo 50 tūkst. gyventojų.

Ukraina, jei būtų pakviesta prisidėti prie naujos atominės elektrinės Ignalinoje statybos, nepretenduočiau į būsimos jėgainės akcijų dalį. Tai patvirtino iš vizito Ukrainoje sugrįžęs prezidentas Valdas Adamkus. Jis informavo žurnalistus apie susitikimą su Ukrainos vadovu Viktor Juščenka ir apie tai, kad Ukraina iš karto užklaustų, kokios galimybės jai dalyvauti Ignalinos trečiojo reaktoriaus statyboje. "Mano atsakymas buvo labai aiškus - Lietuva yra visiškai atvira visiems kompetentingiems, pajėgiems partneriams, kurie nori dalyvauti statyboje. Svarbu, kad tai vyktų labai švariai, atvirai. Mes skelbiame konkursą nevaržydami nieko", - aiškino V. Adamkus. Prezidentas taip pat viliasi, kad Ukrainos prisijungimui neprieštaraus kitos projekte dalyvaujančios valstybės. Susitikime su V. Juščenka buvo kalbama ir apie artėjančią Vilniaus konferenciją energetikos klausimais, kurioje yra puikusia proga išdėstyti alternatyvaus naftotiekio tiesimo iš Ukrainos į Lenkiją galimybes bei aptarti kitas problemas. Renginio metu bus kalbama apie transporto koridoriaus Rytai-Vakarai sukūrimą. Juo norima išplėsti Kaspijos energijos šaltinius ir transporto kelius.

Lietuvos Seimo pirmininkas Viktoras Muntianas rugpjūčio 21-23 dienomis dalyvavo Upsaloje (Švedijos Karalystė) rengiamoje tradicinėje Šiaurės ir Baltijos šalių parlamentų pirminkų konferencijoje. Joje aptarti Šiaurės ir Baltijos šalių parlamentų bendradarbiavimas su Šiaurės Taryba ir Baltijos Asamblėja, ryšiai su Gruzija, Moldova ir Ukraina bei transatlantinis bendradarbiavimas. Konferencijoje kalbėta apie šalių parlamentų bendradarbiavimą su Europos Sąjungos institucijomis bei ES Reformų sutarties rengimo perspektyvą. Be to, parlamentų vadovai pasikeitė bendradarbiavimo tarp vyriausybės ir parlamento patirtimi; aptarė visuomenės pasitikėjimo savo parlamentais klausimus. Vizito Švedijoje metu Seimo vadovas V. Muntianas kartu su kolegomis iš Šiaurės ir Baltijos valstybių taip pat apsilankė Upsalos katedroje ir Upsalos universiteto muziejuje.

Lietuva susirūpinusi dėl įvykių Karaliaučiaus srityje, kurie kelia pavojų Lietuvos piliečių saugumui, ir jei situacija nesikeis, dėl šio klausimo gali krieptis į Europos Sąjungą. Tai buvo pareikšta per Lietuvos ir Rusijos diplomatų susitikimą, kuris surengtas reaguojant į verslininko Aleksandro Semkino nužudymą. **LGITIC**

LIETUVA KREIPSIS Į EUROPOS TEISMĄ DĖL TARŠOS KVOTŲ

Vilnius, rugpjūčio 16 d. Lietuva kreipsis su ieškiniu į Europos Bendrijų Teisingumo Teismą dėl Europos Komisijos sprendimo suteikti šaliai mažesnes anglies dvideginio išmetimo kvotas 2008-2012 metais, nei buvo prašyta. Tai pranešė ministras pirmininkas Gediminas Kirkilas.

Pernai lapkritį EK nusprendus beveik dvigubai sumažinti šį kiekį ir nustačius 8,851 mln. tonų metinę kvotą, Lietuva paprašė peržiūrėti šį sprendimą ir padidinti nustatytąjį kiekį bent iki 11,017 mln. tonų, atsižvelgiant į išskirtinę šalies padėtį - spartų ūkio augimą, kai kurių pramonės šakų - cemento, trąšų gamybos, naftos perdirbimo - ypatumus, su Ignalinos atominės elektrinės uždarymu susijusias problemas. Be to, skiriant 2008-2012 m. kvotą buvo remtasi tik 2005 m. situacija, kuri neatspindi tikrosios padėties. **ELTA**

LIETUVOS DOVANA GORO PROVINCIJOS SAUGUMUI

Lietuvos vadovaujamos Afganistano Goro provincijos atkūrimo grupės penktosios pamainos (PAG-5) kariai Goro provincijos saugumo departamentui rugpjūčio 13 d. padovanojo 12 motociklų. Apie 5,000 dolerių kainavę motociklai nupirkti PAG lėšomis.

Afganistano Goro provincijos keliai ypač sudėtingi, todėl motociklai čia yra dažnai nepakeičiama transporto priemonė, kuria galima įveikti kalnų bekeles, stačius šlaitus. Dovanoti motociklai yra reali pagalba ir paskata siekiant sustiprinti Saugumo departamento veiklos intensyvumą ir geriau užtikrinti vietos gyventojų saugumą.

Liepos pabaigoje PAG, siekdama palengvinti Goro provincijos valdžios institucijų darbo sąlygas ir paskatinti sėkmingai plėtoti veiklą provincijoje, padovanojo joms penkis kompiuterių komplektus ir spausdintuvus. Tokį komplektą tuomet gavo ir Goro provincijos Saugumo departamentas.

Lietuvos vadovaujama PAG misija Afganistano Goro provincijoje pradėjo veikti 2005 m. birželio mėnesį. PAG - NATO Tarptautinėms saugumo paramos pajėgoms priklausanči Lietuvos vadovaujama bendra civilinė ir karinė misija.

Lietuvos Respublikos prez. Valdas Adamkus ir Pasaulio Lietuvių bendruomenės pirmininkė Regina Narušienė rugpjūčio 6 d. Kernavėje kraštų atstovų suvažiavime. www.president.lt

ROMOJE MIRĖ AMBASADORIUS KAZYS LOZORAITIS

Roma/Vilnius, rugpjūčio 13 d. (ELTA). Eidamas 79 metus rugpjūčio 13 dieną po sunkios ligos Romoje mirė pirmasis Lietuvos ambasadorius prie Šventojo Sosto ir Maltos ordino, Lietuvos diplomatijos veteranas ir Lietuvos patriotas, nepailstamai kovojęs už mūsų šalies nepriklausomybės pripažinimą Kazys Lozoraitis.

K. Lozoraitis gimė 1929 metų liepos 23 dieną Berlyne, diplomato Stasio Lozoraičio (1989-1983), kuris tuo metu dirbo Lietuvos pasiuntinybėje, ir žymios visuomenės veikėjos ir pedagogės Vincentos Lozoraitienės (1896-1987) šeimoje. Nuo 1933 metų gyveno Lietuvoje, o 1939 metais, jo tėvą paskyrus Lietuvos atstovu Italijos Karalystėje, su šeima išvyko į Romą.

Baigęs Romos vokiečių gimnaziją, K. Lozoraitis studijavo žurnalistiką. Daugelis jo

IŠ JAV IŠSIUNČIAMAS LIETUVIS

Iš Jungtinių Valstijų bus išsiųstas 92 metų lietuvis, kaltinamas buvęs nacių kolaborantu, praneša agentūra AP.

Vladas Zajančkauskas dalyvavo likviduojant Varšuvos getą 1943 metais, pareiškė JAV teisingumo departamento OSI skyrius. Tada buvo nužudyti arba deportuoti dešimtys tūkstančių žydų. Dėl to jis privalės palikti šalį. Atitinkamą sprendimą teismas priėmė jau rugpjūčio pradžioje. V. Zajančkauskas 1950 m. iš Austrijos išvyko į Jungtines Valstijas ir dirbo čia viename fabrike. 1956-aisiais jis gavo JAV pilietybę, tačiau prieš dvejus metus dėl savo praeities jos neteko. Vyras buvo kaltinamas aktyviai dalyvavęs nacių vykdytuose masiniuose žudymuose. V. Zajančkauskas neigia apskritai buvęs Varšuvoje malšinant sukilimą gete. Jis yra pareiškęs, jog dirbo viename nacių bare. **ELTA**

asmeniškai nepažinojusių gerai įsidėmėjo K. Lozoraičio balsą - 1958-1972 metais K. Lozoraitis dirbo Italijos radijo, o nuo 1972 metų - Vatikano radijo laidų apie Lietuvą redakcijoje.

Nuo 1960 metų buvo asmeninis Lietuvos diplomatinės tarnybos egzilyje vadovo sekretorius. 1985-1992 metais - Lietuvos atstovybės prie Šv. Sosto kanceliarijos vadovas. Nuo 1980 metų - Lietuvių bendruomenės Italijoje vicepirmininkas.

1992 gegužės 6 dieną K. Lozoraitis buvo paskirtas Lietuvos ambasadoriumi prie Šv. Sosto, o 1994 metų sausio 5 - dieną Lietuvos nepaprastuoju ir įgaliotuoju ambasadoriumi prie Maltos ordino. Šias pareigas K. Lozoraitis ėjo iki 2004 metų lapkričio 15 dienos.

Ambasadorius K. Lozoraitis iki paskutinės gyvenimo akimirkos išliko Lietuvos diplomatinės tarnybos nariu - nuo 2004 metų iki pat mirties dirbo Lietuvos ambasados Romoje neatlyginamu konsultantu.

Ambasadorius K. Lozoraitis apdovanotas Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Komandoro Didžiuoju kryžiumi ir ordino "Už nuopelnus Lietuvai" Didžiuoju kryžiumi. Ambasadoriaus - Silvestro ordino kavalierius. **LGITIC**

PATRULINIŲ LAIVŲ MOKYMAI

Vilnius, rugpjūčio 17 d. Latvijos teritoriniuose vandenyse ir išskirtinėje ekonominėje zonoje prasidedančiose patrulinių laivų "Storm" klasės pratybose "Stormex '07" dalyvaus Lietuvos karinių jūrų pajėgų patrulinis laivas "Sėlis" su 25 karių įgula, vadovaujama laivo vado kapitono leitenanto Laimono Banio. Tai bus dvišaliai Lietuvos ir Latvijos karinių jūrų pajėgų patrulinių laivų mokymai. **LGITIC**

KULTŪROS KRONIKA

JAV lietuviai jau nuo spalio 1 dienos matys geriausias Lietuvos televizijos kanalų programas, transliuojamas per palydovinį ryšį, nors neatmetamas ir Lietuvos televizijos siūlomas internetinės televizijos variantas. Apie tai kalbėtasi rugpjūčio 10 d. vykusiam Pasaulio lietuvių bendruomenės ir Lietuvos televizijos vadovų susitikime su premjeru Gediminu Kirkilu.

Lietuvoje uždarnos ne tik mokyklos. Iš buvusios 1 681 ikimokyklinio ugdymo įstaigos per visą nepriklausomybės laikotarpį teliko 619. Kitos tapo parduotuvėmis, griuvėsiais ar gyvenamaisiais namais. Pasak Vaiko teisių apsaugos kontrolierės Rimantės Šalaševičiūtės, paminėti šokiruojantys skaičiai paaiškėjo po atlikto tyrimo dėl padėties ikimokyklinio ugdymo įstaigose. Nors prieš porą metų parlamentariai bei Švietimo ir mokslo ministerijos atstovai ėmė garsiai šaukti, kad šių įstaigų katastrofiškai trūksta, tačiau, pavyzdžiui, pernai vis tiek buvo panaikinti dar 37 darželiai bei lopšeliai-darželiai, o kai kuriuose rajonuose palikta vos po 1 ikimokyklinio ugdymo įstaigą - taip "pasistengta" Birštone, Ignalinos, Pasvalio, Jurbarko, Šilalės rajonuose. Seimo Šeimos ir vaiko reikalų komisijos pirmininkės Rimos Baškienės pripažinimu, Seimas yra bejėgis prieš ikimokyklinių įstaigų uždarymą. "Tyli ir pelninga prekyba vaikais".

Netoli Marijampolės, maždaug už 300 metrų nuo Meškučių piliakalnio, vykdomos archeologinės ekspedicijos metu atrastas dar vienas piliakalnis. Manoma, kad jis buvo apgyvendintas anksčiau, t. y. I tūkstantmečio prieš Kristų amžiais. Mokslininkams apie jo buvimą iki šiol nebuvo žinoma. Pirmosiomis ekspedicijos dienomis senosios gyvenvietės vietoje rasdavę tik molinės keramikos šukių, mokslininkai aptiko įdomesnių radinių. Prieš kelias dienas po pirmuoju sluoksniu atkasta titnaginių įrankių, buvusių statinių liekanų, židinių vietų, akmenų. Tai rodo, kad šiose vietovėse buvo gausiai gyventa ir gerokai anksčiau, nei iki šiol manė mokslininkai. Vilniaus universiteto studentų ir jaunėsių mokslininkų ekspedicija vietas prie Meškučių piliakalnio tyrinėja Marijampolės rajono savivaldybės užsakyta.

Plungėje ir Plateliuose atidarytos penkios - vaizduojamosios ir taikomosios dailės bei fotografijos - ekspozicijos, kurių autorius vienija Žemaitijos vardas. Jos yra sudėtinės dalys kaskart besiplečiančio renginio, turinčio bendrą Pasaulio žemaičių dailės parodos pavadinimą. Žemaičių dailės muziejaus (kunigaikščio Mykolo Oginskio rūmai Plungėje) parodoje dalyvauja per 150 autorių. Rūmuose atidarytos dar trys parodos - prieškariu vykusių žemaičių meno parodų dalyvių darbų, anapilin iškeliausių dailininkų žemaičių ir Paryžiuje gyvenančio 71 metų skulptoriaus Adomo Stanislovo Raudžio-Samogito kūrybos. Iš viso parodoje dalyvauja per 300 autorių. Pirmoji žemaičių meno ekspozicija buvo surengta 1938 metais Telšiuose, o Pasaulio žemaičių dailės parodos vardu ji pavadinta nuo 1989-ųjų, kai tokia didelė paroda buvo atidaryta Klaipėdoje. Nuo 1994-ųjų, įsteigus Žemaičių dailės muziejų Plungėje, ši paroda rengiama čia kas ketveri metai.

Kėdainių rajono savivaldybės taryba įteikė Kėdainių krašto garbės pilietės regalijas **Janinai Monkutei-Marks**. Menininkė ir galerininkė rugpjūčio 18 d. Kėdainių rotušėje buvo pagerbta už ypatingą indėlį į Kėdainių rajono ir visos Lietuvos kultūrinį gyvenimą, profesionalaus meno puoselėjimą, švietėjišką veiklą, nuolatinį dėmesį kėdainiečiams ir bendruomenės stiprinimą bei Lietuvos vardo garsinimą. Garbės pilietės vardas ir skulptoriaus Algirdo Boso sukurtas ženklas J. Monkutei-Marks suteikiamas Kėdainių miesto 635-ojo gimtadienio proga. Ji nuo 1950 m. gyvena ir kuria Čikagoje, tačiau Kėdainius vadinanti savo jaunystės miestu, įsteigė pelno nesiekiančią organizaciją ir, įsigijusi buvusio Kėdainių krašto muziejaus pastatą, prieš šešerius metus įkūrė jame savo vardo muziejų-galeriją. Per metus buvo atliktas pastato remontas, atkuriant XIX a. pabaigos architektūrą, pagal naujausius reikalavimus įrengtos galerijos salės, sutvarkyta aplinka. 84 metų filantropė padovanojo Lietuvai viso savo gyvenimo kūrybos kolekciją - tapybos, tekstilės ir grafikos darbus.

J. Monkutės-Marks muziejaus-galerijos veikla tapo svari ir matoma ne tik Kėdainių kultūriniame gyvenime. Šis kultūros ir meno centras yra vienas įdomiausių ir moderniausių Lietuvoje. Muziejus inicijuoja ir vykdo edukacinius meno ir filantropinius projektus, akcijas, bendradarbiauja su jaunais menininkais, mokyklomis ir nevyriausybinėmis organizacijomis, regia lietuvių ir užsienio menininkų autorines ir grupines parodas, simpoziumus, organizuoja paskaitas, literatūros vakarus, koncertus, ypatingą dėmesį skiria jaunimui. Ji - septintoji Kėdainių krašto garbės pilietė. Kėdainių krašto garbės piliečiais yra tapę Nobelio premijos laureatas Czesław Miłosz, nepriklausomos Lietuvos užsienio reikalų ministras Juozas Urbšys, gydytoja Teklė Bružaitė, kalbininkas Kazys Ulvydas, teologijos daktaras kunigas Paulius Rabikauskas, kunigas vienuolis Tėvas Stanislovas.

ŠVEICARIJOJE PAGERBTAS MŪSŲ TAUTOS POETAS

Lietuvių tautos dainiui poetui Jonui Mačiuliui-Maironiui birželio 28 dieną buvo 75-ios jo mirties metinės. Neteko pastebėti, kad Lietuvoje būtų paminėta ši sukaktis. Tačiau Šveicarijos lietuviai surado būdą Maironiui paminėti, nes jis Šveicariją mėgo, ten vasarodamas ir kurdamas eiles.

Šveicarijos lietuvių bendruomenei vadovauja Jūratė Jablonskytė. Ji ir jos bendradarbiai norėjo koku nors būdu įamžinti tai, kad Maironis ten būdavo dažnai.

Jai teko atlikti daug darbų kol surado kur buvo sukurta poeto "Jaunoji Lietuva". Nutarė pritvirtinti atminimo lentelę, kurią finansavo Lietuvos Respublikos Kultūros ministerija. Už tai pasisakė ir Lietuvos Generalinis konsulas Ženevoje. Skulptorius Leonas Pivoriūnas yra tos memorialinės lentos – Maironio bareljefo – kūrėjas. Tekstas jo įrašytas vokiečių ir lietuvių kalbomis: "Čia lankėsi lietuvių tautos dainius Jonas Mačiulis-Maironis ir 1907 m. sukūrė poemą 'Jaunoji Lietuva'". Tai yra Villa St. Charles, Megenne, netoli Liucernos, o lenta pritvirtinta prie tos vilos koplyčios sienos. Tik už kelių šimtų metrų – Keturių kantonų ežeras, o už ežero matyti Rigi Kulm kalnų virtinė. Italų kompozitorius Rossini savo operoje "Vilius Telis" taip pat mini Keturių kantonų ežerą, kurią Čikagoje pastatė Lietuvių opera.

Lentos pristatyme dalyvavo Kauno Maironio gimnazijos mokinių ir mokytojų grupė ir trys Lietuvos literatai – Viktorija Daujotytė, Aldona Ruškaitė ir Marcelijus Martinaitis. Juos siuntė Lietuvos rašytojų sąjunga. Birželio 29 d. nemažas būrys Šveicarijos lietuvių dalyvavo šventėje kartu

Maironio memorialinė lenta Šveicarijoje. Skulpt. Leonas Pivoriūnas.

su draugais šveicarais. Atminimo lenta buvo uždengta lietuviškų raštų rankšluosčiu, kurią Lietuvos rašytojai atidengė, o rūtų puokštę padėjo Jūratė Jablonskytė-Caspersen. Kun. Remigijus Saunorius, atvykęs iš Romos, palaimino memorialinę lentą, primindamas poeto gyvenimo faktus, o dainininkas Danielius Sadauskas pradėjo Maironio giesmę "Lietuva brangi", į kurią įsijungė visi lietuviai. Kita dalis jau vyko tos vilos salėje, kuri šiuo metu priklauso specialiam fondui. Ten vyksta pasaulinio garso koncertai, rengiamos meno parodos. Kalbėjo vilos atstovas, V. Daujotytė, M. Martinaitis ir pati šio garbingo įvykio orga-

nizatorė J. Jablonskytė-Caspersen. Po oficialiosios dalies dainavo D. Sadauskas Maironio sukurtas eiles-dainas. Maironio gimnazijos mokiniai deklamavo poeto eiles, skambino kanklėmis – visa tai buvo skirta mūsų tautos didžiajam poetui. Atsisveikindami visi dar kartą nusilenkė Maironiui ir paliko plevėsuoti lietuviškąją trispalvę.

Šveicarijos lietuvių bendruomenėje yra tik pora šimtų lietuvių, tačiau už šveicarų ištėkėjusios lietuvis sugeba išsaugoti lietuviybės pagrindus, nepamiršta Lietuvos. Šveicaras J. Eretas, jei būtų gyvas, tikrai džiaugtųsi J. Jablonskytės-Caspersen darbais. **VRD**

FESTIVALYJE – IŠEIVIŲ IŠ LIETUVOS DUETAS

Kristupo vasaros festivalyje po netrumpos pertraukos vėl galia buvo išgirsti Vilniuje mecosoprana **Liorą Grodnikaitę**. Ši dainininkė jau trejus metus tobulinasi Londono "Covent Garden" teatre.

L.Grodnikaitė dvejus metus buvo šio garsaus teatro operos studijos stažuotoja, o vėliau "Covent Garden" pratęsė kontaktą su vilniete.

Dainininkė surengė dainų vakarą Šv.Kotrynos bažnyčioje kartu su Vokietijoje gyvenančiu išeiviu iš Lietuvos – pianistu Leonidu Dorfmanu.

"Stovėti scenoje – didžiulė atsakomybė: turiu tikėti žodžiais, kuriuos tariau. Dėl to mokymamasi kūrinius daug laiko praleidžiu tik skaitydama tekstus",

– yra prisipažinusi dainininkė L.Grodnikaitė.

Šiai solistei pavyksta net ir dainas paversti mažais, įtaigiais spektakliais – ji visa esybė įsijaučia į kiekvieno kūrinio nuotaiką.

"Aš visada daug dirbau ir stengiausi viską daryti iki galo – jei jau imtis, aistringai ir atsakingai", – sakė dainininkė.

L.Grodnikaitė į stažuotę "Covent Garden" buvo atrinkta iš beveik 200 pretendentų.

Ji debiutavo pagrindinėje šio teatro scenoje greta lietuvių operos primadonos Violetos Urmanavičiūtės – abi solistės dainavo Giuseppe Verdi operoje "Likimo galia". L.Grodnikaitė šioje scenoje atliko jau daugiau kaip dešimt vaidmenų, surengė

solo rečitalių "Covent Garden" mažojoje salėje, dainavo garsoje Londono "Queen Elizabeth Hall" su Londono filharmonijos orkestru.

L.Dorfmanas, be studijų Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje, sėmėsi įgūdžių Maskvos P. Čaikovskio konservatorijoje, Frankfurto prie Maino aukštosios muzikos mokyklos aspirantūroje, stažavosi Zalburge ir Vienoje. Pianistas buvo nuolatinis šviesaus atminimo smuikininko Raimundo Katiliaus partneris. L.Dorfmanas gyvena Vokietijoje nuo 1990-ųjų.

Šiuo metu jis dėsto Trosingeno aukštojoje mokykloje bei Mainco J.Gutenberg universitete, veda tarptautinius akompanavimo meno meistriškumo kursus šioje šalyje ir Lietuvoje. **LGITIC**

ATSISVEIKINOME SU GRAŽINA RAIBIENE

Severina Gražina Steikūnaitė-Raibienė (1920-2007)

Liepos priešpaskutinę dieną skaudi žinia, kaip gaisras, apskrido Los Angeles lietuvių viensėdiją – Gražina Raibienė iškeliavo Amžinybėn. Daugeiui buvo sunku patikėti. Nors jau senokai Gražina buvo gydytojų priežiūroje, bet iki paskutinio nuo žmonių ir lietuviško gyvenimo ji nenutolo. Ir visuomet su viltimi, kad naujas gydytojas ar nauji vaistai padės, palengvins, ir ji vėl galės toliau dalyvauti ir bendrauti, kaip iki šiolei.

Kašonių dvare, Steikūnų šeimoje, augo keturi vaikai – trys sūnūs ir viena dukrelė Severina Gražina. Steikūnų

atžalynas pradinį mokslą ėgijo namuose, iš privačių mokytojų. 1939 metais Gražina baigė seselių kazimieriečių gimnaziją Kaune. Gimnazijos baigimo dovana jaunutei Gražinai buvo kelionė į Ameriką ir vienu metų pasisvečiavimas pas dėdę kunigą Ričkauską Indianos valstijoje. Prasidėjęs Antrasis pasaulinis karas ir Sovietams okupavus Lietuvą, Gražinai užsidarė keliai grįžti namo ir teko prisitaikyti prie naujų gyvenimo aplinkybių.

Savo būsimąjį – Juozą Raibį, Gražina sutiko 1950-tais metais, bendrai giedant bažnytiniame chore. Už trijų metų jiedu sukūrė šeimą ir nutarė patraukti į Amerikos Vakarų, ieškot malonesnio klimato ir geresnių įsikūrimo sąlygų. Taip Gražina ir Juozas Raibiai atsirado Los Angeles mieste, saulėtoje Kalifornijoje. Čia Raibiai rado besikuriantį labai gyvą ir energingą jauną lietuvių telkinį, kuriame tuoj puikiai pritapo ir įsijungė į veiklą. Kūrėsi parapijos choras – Raibiai jau gieda. Kaip tik pirmuosius žingsnius žengė Los Angeles Dramos sambūris, kuriame Raibiai nuo pat pradžių be pertraukos atliko svarbias roles ir pareigas. Abu

tuoj stojo į Tautinės sąjungos LA skyrių ir ilgų metų bėgyje ėjo įvairias pareigas valdyboje. Gražina – skyriaus sekretorė per dešimt metų. Jiedu – vieni iš pirmųjų Tautinių namų nariai. Gražina LA skyriaus Birutiečių valdyboje ėjo įvairias pareigas, keletą metų – pirmininkė. Aktyviai dalyvavo lietuvių respublikonų veikloje. Raibių matydavai visur, net ir Gražinos sveikatai sušlubavus. Jie neaplenkė nei vienos organizacijos renginio, ar tai būtų šalpinė, kultūrinė, ar šiaip sau pasižmonėjimas. Gražina, o taip pat ir Juozas, mėgo žmones, mėgo dainą, teatrą, muziką, mėgo keliauti ir apkeliavo pusę pasaulio. Bet labiausiai mėgo šokį. Prisimenu, kai viena Gražinos giminaitė prieš daugelį metų pa juokavo, kad Raibiai pamilo vienas kitą šokdami ir “...pamatysime, kaip ilgai tas šokis truks”. O tas juodviejų šokis, tas jų gražus, darnus, užpildytas darbu, veikla ir užtarnauta jų mėgiama atgaiva, bendras gyvenimas truko penkiasdešimt ketverius metus.

Gražina paliko šią žemę ir paliko liūdėti vyrą Juozą, sūnų Liną, marčią Madelinę ir anūkę Leną. Gražina buvo savita asmenybė. Ji niekad nežiūrėjo atgal, nekalbėjo apie praeitį, bet vis svarstė, planavo, žiū-

rėjo į ateitį ir visados tai ateičiai ruošėsi. Gražina gyveno taip, kaip ji norėjo gyventi ir savo gyvenimo paskirtį išpildė taip, kaip sugebėjo. Ir tai, pagal žinovus, yra gyvenimo pilnatis. Gražina tą pilnatį pasiekė.

Su Gražina Raibiene atsisveikinome rugpjūčio 8 d. Šv. Kazimiero bažnyčia prisipildė sklidinai. Kun. klebonas Stanislovas Anužis laikė laidotuvinės mišias, giedojo solistai Janina Čekanauskienė, Antanas Polikaitis ir parapijos choras. Muz. Viktoras Ralys grojo vargonais. Skaitymus atliko Alfa Pažiūrienė ir Jonas Pupius. Asuptas baltų gėlių, prie altoriaus stovėjo besišypsantis Velionės portretas ir urna. Birutietės, kaip ir visuomet, pagerbdamos mirusią narę, nešė ir padėjo po raudoną rožę. Užbaigiant apeigas sugiedota Marijos giesmė ir Lietuvos Himnas.

Baltai išpuoštoje Tautinių namų salėje irgi vos tilpo atsisveikinimo pietums susirinkę Raibių draugai, kolegos ir artimieji. Iš tolimos Floridos atskrido giminaitė Ramutė Steikūnaitė-Bergstrom. Atsisveikinimo eigos pravedėja – artima šeimos, o ypatingai Gražinos, draugė, Vaikų vilties pirmininkė Danguolė Navickienė jautriai ir išsamiai

apibūdino Velionę, jos gyvenimo kelius ir siekius, bei juodviejų asmenišką artimą ryšį.

Pavalgius pietus buvo užuojautos ir malonių prisiminimų žodžiai. Kalbėjo organizacijų pirmininkai: ALTO – Albinas Markevičius, Dramos sambūrio – Ema Dovydaitienė, Birutiečių – Alfonsa Pažiūrienė, Tautininkų – Rūta Sakienė, Tautinių namų – Aloyzas Pečiulis, Vyčių – Marytė Šepikaitė. Visiems dalyvavusiems nuoširdžiai ir sujaudintai padėkojo šeimos vardu sūnus Linas, prisimindamas savo Mamą, kokią jis ją matė prieš keletą savaičių, kai tėvai ankstų rytą atvažiavo išlydėti sūnų su šeima, išvažiuojančius kelionėn į Lietuvą. Tada jis ją matė paskutinį kartą, kaip ir visuomet pasipuošusią, besišypsančią ir viltingai žiūrinčią į ateitį.

Nebuvo lemta pasisekt paskutiniam gyvybę gelbėjančiam medicinos stebuklui. Liepos trisdešimtą ji išdegė ir užgeso, kaip toji žvakė. Tikėjime, kad tą pačią akimirką neaprėpiamuose dausų skliautuose sužibo nauja, besišypsanti žvaigždutė. Ir ji visuomet šypsosis ją mylėjusių atminimuose. Ilsėkis ramybėje, Gražina Raibiene.

Rūta Sakienė

“LIETUVIŲ TAUTOS – LIETUVIŲ KALBOS LIKIMAS”

Dr. Algimantas Liekis

XXXIII.

Ypač “suanglėjimas” greitai sugriaužė tų pokario metų imigrantų vaikus – apie 1990m. jų tik apie ketvirtadalis lietuviškai bemokėjo; sparčiai mažėjo ir pačių lietuviškų leidinių skaičius. Ir ne tik jų. Jei apie 1955m. JAV veikė apie 130 lietuviškų parapijų, tai 2006 m. pradžioje bene bebuvę likusios aštuonios; parapijų turtas – bažnyčios, klebonijos, parapijinės mokyklos ir kita, užkrvinu darbu uždirbtas dolerius pirmųjų lietuvių emigrantų kartų pastatytos, atiteko airių vyskupams. Beje, įdomi tendencija: jei XIX a. antrosios pusės lietuviai atvykėliai – menko išsilavinimo “nesu-anglėję”, neasimiliaavę išsilaikė iki 50 metų, tai labiausiai apsišvietusi, buvusi tikrai patriotinė pokario metų – tik apie 10 – 20 metų.

Ir tai suprantama. Pirmosios lietuvių emigrantų kartos, nemokėdamos anglų kalbos, negalėdamos suartėti su angliš-kąja visuomene, būrėsi draugėn, steigė savo parapijas ir

mokyklas, o išsimokslinusiame žmogui nesunku ir be tėvųnainių įsikurti. Tad beveik galima pasakyti, kad praradome didelę dalį ir tų kelių šimtų tūkstančių lietuvių, kurie per pastarąjį dešimtmetį išvyko į JAV ir kitas šalis tik ieškodami ten geresnio gyvenimo; praradome jau daugiau, negu per visas XX a. okupacijas.

Ir spauda nebeišgelbėtų – **papuolus, sakysime, į amerikietiškaį “tautų sulydimo katilą” priverčia “suanglėti” visa aplinka: tik angliškai kalbantis, turintis pilietybę ir visur besireiškiantis kaip tikras Amerikos patriotas, gali tikėtis padaryti ir karjerą. Beje**, peržiūrėjus daugiau kaip šimtmečio Amerikos lietuvių periodinius leidinius, nepasisekė aptikti nors vieno didesnio straipsnio, kuriame būtų išdrįsta kritikuoti Amerikos prezidentą, kongresą ar kitą aukštąją valdžią; nors Amerika, sakysime, paskutinė iš valstybių ir tepripažino Nepriklausomą Lietuvos valstybę ir po Pir-

mojo pasaulinio karo, ir po 1990 m.

Tiesa, ir lietuvių delegacijų audencijų pas prezidentus metu nė vienas jų nieko rimto irgi nepažadėdavo, bet lietuviškoji spauda džiūgnaudavo jau dėl tokio priėmimo, sudarydama nuomonę, kad lyg visai Amerikos valdžiai vien tik Lietuvos išlaisvinimas ir terūpi; žinoma, tuo tokių vizitų organizatoriai ir dalyviai pirmiausia norėdavo išaukštinti save, parodyti tariamai savo reikšmingumą.

Beje, dabartinei išeivijai kiek kitokia situacija, negu iki ar po Pirmojo ar Antrojo pasaulinio karo. Jei pirmuoju atveju toliau lietuvių išeivija gausėjo daugiausia ekonominės imigracijos sąskaita, kurios didžioji dalis nemokėjo angliškai, neturėjo specialybių, tad ji toliau būrėsi jau veikusių lietuviškų parapijų aplinkumoje, noriai jungėsi į senųjų išeivių įkurtąsias organizacijas ir taip praktiškai buvo tęsiama ankstesnė veikla. Po Antrojo pasaulinio karo ir Lietuvos okupacijos metais išeivija buvo papildyta daugiausia lietuvių inteligentais, karo pabaigoje pasitraukusiais į Vakarus, gelbėjantis nuo sovietinių okupantų. Nors didžioji jos dalis irgi kūrėsi jau egzistuojančiose lietuvių bendruomenėse, bet ir steigė naujas organizacijas,

partijas ar atkūrė veikusias Nepriklausomoje Lietuvoje pabėgėlių stovyklose Vokietijoje. Buvo nemažų nesutarimų tarp senųjų ir naujųjų imigrantų organizacijų, bet, nepaisant jų, dažnai būdavo sutariama dėl svarbiausiojo – būtinumo išlaisvinti Lietuvą.

Pastarojo dešimtmečio imigrantai iš vėl Nepriklauiomybės išsikovojo Lietuvos, labai skiriasi nuo ankstesniųjų – jie, atrodo, nesiglaudžia prie senųjų lietuvių bendruomenių, o kuriasi ten, kur gali greičiau susirasti darbo ir gauti didesnį uždarbį, nes daugelis atvykstančiųjų moka angliškai ir gali bendrauti su “tikrais” amerikiečiais; daugeliui jų neturi reikšmės ir kokia kalba kunigas bažnyčioje pamaldas laiko ir nejaučia poreikio “lietuviškom” parapijom, o, kas ypač liūdina, nejaučia būtinumo kuo ilgiau išsaugoti ir savo lietuviškumą. **Lieka tik viltis, kad po kiek tai metų pabudęs Tėvynės ilgesys, daugelį jų privers arčiau glaustis ir egzistuojančiose lietuvių organizacijose, žinoma, jei jos parodys jiems svetingumą.**

Tautinį jausmą daugeliui sulenkėjusiems pirmiesiems imigrantams pažadino J.Šliūpas ir lietuviškosios organizacijos ir jų spauda. Nors daugelis, kaip sakyta, “pabuvę” lietu-

viais vėliau irgi, jau nekalbant apie jų vaikus ar vaikaičius, suanglėjo. **Bet šiandieną ilgiau išlikti lietuviais imigrantams turėtų padėti naujausios ryšių ir susiekimo galimybės – bet kuriame pasaulio kampelyje per internetą kiekvienas jų gali skaityti Lietuvoje ar kitur išleidžiamą spaudą, klausytis radijo, o panorėjęs per keletą valandų ir atskristi į Lietuvą artimųjų aplankyti. Praktiškai šiandieninė technika sudaro visas galimybes kiekvienam, nepaisant kuriame pasaulio krašte gyventų, visą laiką, kaip ir likusieji Tėvynėje, dalyvauti sprendžiant jai aktualiausius klausimus.**

Tai iš esmės jau keičia ir pačios išeivijos organizacijų vaidmenį jos pačios gyvenime; pagrindinė atsakomybė už tai ar emigruojantieji išliks lietuviais, vis labai ima priklausyti nuo Lietuvos, nuo to, ar ji rūpinsis jais, palaikys ryšius, sudarys sąlygas sugrįžti ir įsikurti. Bet kaip rodo ir buvusių didžiausių Lietuvos patriotų gyvenimo Amerikoje istorija, tik labai jau menka dalelė jų sugrįžo, kiek daugiau buvo atvežta palaikų palaidojimui gimtojoje žemėje. **Pasirodo, kad daugeliui vis dėlto yra svarbiau gerovė, o ne gimtinė, Tėvynė.**

(Bus daugiau)

RENGINIŲ KALENDORIUS

RUGSĖJO 1-2 d., ŠALFASS Golfo turnyras, Renaissance Quail Hollow Resort, Painesville, OH. Rengia Clevelando lietuvių golfo klubas.

RUGSĖJO 9 d., 11:30 v.ryto Šv. Jurgio parapijos gegužinė parapijos sodyboje.

LAPKRIČIO 11 d. nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. – Šv. Jurgio parapijos Rudens šventė.

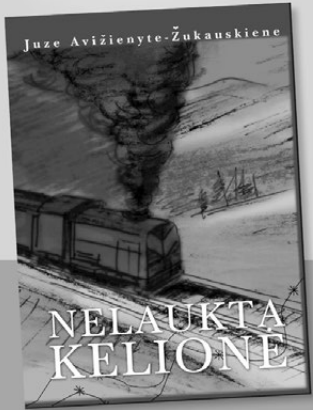
LAPKRIČIO 17 d., šeštadienį, 6 v.v. – “EXULTATE” choro 25-mečio koncertas.

2008 m. kovo 30 d., sekmadienį – Atvelykio stalas Dievo Motinos parapijoj. Rengia vyr. skaučių “Židiny”.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Juzė Avižienytė-Žukauskienė Nelaukta Kelionė

Prisiminimai iš Sibiro tremties

Knygą suredagavo ir išleido Giedrė Kumpikaitė,
Giedrė Productions, Ltd., 2007

Viršelio dizainas: Asta Bublienė

Nauja knyga apie Sibiro tremtį “Nelaukta kelionė” buvo pristatyta sekmadienį Apreiškimo parapijoje po 10 val. šv. Mišių. Knygos autorė – Juzė Avižienytė-Žukauskienė. Knyga spausdinta Kaune. Ją finansavo ir išleido dr. Giedrė Kumpikaitė. Jos platinimą Lietuvoje rėmė Tautos fondas. Kaina 15 dol. Konsulate pristatymas vyks rugsėjo mėnesio pabagoje. Knyga kietu viršeliu – jį sukūrė Asta Bublienė.

Žynys – Colorado valstijoje gyvenančių lietuvių laikraštėlis-biuletėnis. Jį redaguoja Rimas Bulota. Spausdinamas LB Colorado apylinkės pirmininko Romo Zablecko žodis nariams, kviečiantis naujai atvykusius jungtis į bendruomeninę veiklą. Jis dėkoja visiems, kurie rinko parašus dėl Lietuvos pilietybės išlaikymo ir sako: “Mūsų tauta nėra tokia didelė, kad Lietuva galėtų atsisakyti jos sūnų ir dukrų”. Jie šelpia Šiaulių logopedinę mokyklą ir prašo neužmiršti Lietuvos vaikų. Leidinyje gausu žinių iš jų veiklos, net

su nuotraukomis. Leidžiamas lietuvių ir anglų kalbomis. LB pirmininko adresas: Romualdas Zableckas, 918 Hawk Drive, Evans, CO 80620.

Lituanus, antroji šių metų laida. Žurnalą redaguoja Violeta Kelertas. Redakcinėje kolegijoje yra: Patrick Chura iš Akron universiteto, Algis Mickūnas iš Ohio universiteto, M.G. Slavėnas iš New York valstybinio universiteto, Giedrius Subačius iš Illinois universiteto Čikagoje, Darius Furmanavičius iš Anglijos ir asistentai – Ben Kroup, Stasys Goštautas,

R. PAKSAS REKLAMUOJASI LIETUVĄ ATVEDEŠ Į VAKARUS

Vilnius, rugpjūčio 8 d. (LGJTIC). Nušalintasis prezidentas Rolandas Paksas per žymią ryšių su visuomene kompaniją Jungtinėse Amerikos Valstijose bando gauti oficialų Amerikos lietuvių bendruomenės kvietimą atvykti į New Yorką. Ryšių su visuomene agentūra R. Paksą pristato kaip politiką, atvedusį Lietuvą į Vakarus ir į NATO.

JAV įsikūrusi ryšių su visuomene kompanija laiške New Yorko lietuvių bendruomenės apygardos pirmininkei rašo, kad R. Paksas, buvęs Lietuvos prezidentas, yra gerai žinomas politikas, prisidėjęs kuriant demokratiją šalyje. Prezidentaudamas Paksas atvedė Lietuvą į Vakarus ir į NATO. Šiuo metu jis vadovauja partijai “Tvarka ir teisingumas”, vienai didžiausių politinių partijų šalyje.

“Rolandas Paksas, būdamas prezidentu, sėkmingai vedė Lietuvą į Vakarus ir tolyn nuo Sovietų Sąjungos – šalis tapo visateise NATO nare 2004 metais. Tiesa, tai nepraėjo be pasekmių – politiniai priešininkai, išsigandę Pakso opozicinės partijos galios, pradėjo apkaltos kampaniją. Ši buvo sėkminga, nepaisant vėlesnio Lietuvos Aukščiausiojo Teismo išaiškinimo, kad Paksas nekalts”, - rašoma laiške.

Vincas Lukas, Henrietta Vepštas ir Arvydas Tamulis, kuris administruoja žurnalą. Anglų kalba įdomius straipsnius rašo akademikai Karl Jirgens, Algirdas Sabaliauskas ir Vincentas Rolandas Giedraitis, meno srityje – Kęstutis Zapkus. Jis rašo apie savo dailės kūrybą. *Lituanus*, 47 W. Polk St., Suite 100-300, Chicago, IL 60605-2000.

Voruta, nepaprastai vertingas Lietuvos istorijos laikraštis. Laikraščio motto: “...O Mindaugas susiruošė ir sumanė sau nesikauti su jais atvirai, bet pasitraukė į pilį, vardu Voruta...” Tai iš Hipatijaus metraščio 1251 m. įrašo. Netenka daug rašyti ir aiškinti, kad tai geriausias ir įdomiausias dvisavaitinis mūsų istorijos laikraštis. Pavyzdžiui, mūsų turime liepos 5 d., numeryje 13, prof. Aleksandras Vitkus pradeda nagrinėti 1941-ųjų Birželio sukilimo apimtis bei chronologiją.

JAV gyvenanti Pasaulio lietuvių bendruomenės vadovė Regina Narušienė sako, kad lietuvių bendruomenei kviestis R. Paksą atvykti į JAV būtų nekojektiška, nes lietuvių bendruomenė, pasak jos, yra nepolitinė oganizcija, R. Paksą kviesti galėtų nebent privatūs asmenys. “Mes esam pakvietę prezidentą, esam pakvietę premjerą, bet jie yra tautos atstovai. Ir kai jie atvažiuoja, jie atvažiuoja atstovauti Lietuvai. Ponas Paksas neatstovauja Lietuvos žmonėms”, - LTV “Panoramai” teigė Pasaulio lietuvių bendruomenės valdybos pirmininkė R. Narušienė.

Pirmasis Europoje apkaltos būdu nušalintas prezidentas R. Paksas neslepia siekių susitikti su JAV lietuviais ir juos informuoti apie Lietuvos politinę padėtį ir apie tai, kas vyko prieš trejetą metų apkaltos metu. Politikas tikisi, kad vizitas bus aukšto politinio lygio ne tik su lietuvių bendruomene, bet ir su vietos žurnalistais bei politologais.

R. Paksas teigia, kad jei viešųjų ryšių kompanija sėkmingai pasirodys rengiant vizitą, gali būti, kad jai bus patikėta organizuoti partijos “Tvarka ir teisingumas (liberalai demokratai)” rinkimų kampaniją Seimo rinkimuose. R. Paksas neatskleidžia, kas jį kviečia atvykti į JAV.

“Tai yra atskiri kvietimai ar kažkokia kompanija, kuri norėtų viską sujungti į vieną visumą ir paskui turėtų rinkiminę kampaniją Lietuvoje. Būtent šita, kita ar trečia kompanija – gyvenimas parodys”, - sako liberaldemokratų vadas R. Paksas.

Specialistų vertinimu, tai solidi viešųjų ryšių kompanija, dirbanti su pasaulyje žinomais prekės ženklais, nevyriausybėmis organizacijomis bei politikais. R. Pakso pasirinkta ryšių su visuomene kompanija savo internetinėje svetainėje nurodo, kad jos klientai yra Paryžiaus Disnejaus pramogų parkas, televizijos Al Jazeera angliškasis kanalas, BBC. Be to, ši kompanija dirba trijuose regionuose – Londone, New Yorke ir Kataro sostinėje Dohoje.

“Žinoma, kad jinai konsultavo laikinąjį Irako ministrą pirmininką Ijad Allawi, kai 2003-iaisiais jis siekė šio posto. Būtent jinai dirbo užtikrindama jo politinį palaikymą Vašingtono administracijoje. Už konsultacijas

DIRVAI AUKOJO

B.Karalius, Kingsville V.Is.	105
H.Andruška, Woodhaven, NY .	100
G.Kenter, Danbury, CT	100
P.Jokubka, St Petersburg, FL ...	100
G.Kenter, Danbury, CT	80
R.Veitas, Milton, MA	80
A.Banys, Bloomfield Hills, MI ..	45
V.Brizgys, Chesterland, OH	45
Kun. G.Kijauskas, Clev., OH	45
J.P.Leonikas, St. Pete., FL	45
L.Stepaitis, Arlington Hts., IL	45
V.Šilas, Chicago, IL	38
K.Tautvydas, Greenbank, WA ...	38
R.A.Aidis, Bethesda, MD	30
E.Sinkys, Santa Monica, CA	30
M.G.Marchertas, Culver, IN	28
J.Cukuras, Chicago, IL	26
V.Gily, Yorba Linda, CA	26
R.Gricius, Agoura Hills, CA	26
J.Maurukas, S.Pasadena, FL	26
A.Zenkus, Webster, MA	26
G.Stankūnienė, Cos Cob, CT	25
R.Vodopalas, Highland Hts., OH	25
J.Gutauskienė, St. Pete., FL	22
L. Dubray, Portage, MI	20
J.Kisielius, Daytona Bch.Is, FL .	20
E.Šilgalis, Willoughby, OH	20
J.Šulaitis, St. Petersburg, FL	20
S.Mykolaitis, Oak Lawn, IL	16
R.Guzulaitis, Speedway, IN	13
Z.Dučmanas, Wickliffe, OH	10
V.Mėlinauskas, Cupertino, CA ..	10
M.Pažemėnas, Rch. Palos Vrd., CA	10
A.Raulinaitis, Twinsburg, OH ...	10
V.Taraška, Wickliffe, OH	10
J.Yorkus, Etobicoke, CAN	10
S.Džiugas, Oak Lawn, IL	6
J.Laucė, Loveland, CO	6
T.Bogusas, Boston, MA	5
R.Botyrius, Richland, MI	5
I.Delvigs, Fairview Pk., OH	5
J.Kekys, Chicago, IL	5
P.Puidokas, Toronto, CAN	5

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

ponas I. Allawi sumokėjo 37 tūkst. dolerių”, - tvirtina ryšių su visuomene kompanijos specialistas Aistis Zabarauskas.

Lietuvos ambasada JAV tvirtina, kad nėra prisidėjusi prie R. Pakso vizito į Jungtines Valstija organizavimo. Akcentuojama, kad R. Paksas gali keliauti kaip privatus asmuo arba kaip partijos “Tvarka ir teisingumas (liberalai demokratai)” pirmininkas.

(Iš kur pinigai pasaulinei agentūrai už reklamą?)

ARTĖJA METINĖ

ŠV. JURGIO (Cleveland, OH) PARAPIJOS GEGUŽINĖ

2007 m. rugsėjo mėn. 9 d., sekmadienį, 11:30 v.r., Šv. Jurgio parapijos sodyboje. Alkį malšins skanūs ir skalsūs patiekalai, o troškulį įvairūs gėrimai.

Veiks “Chinese Raffle” loterija.

Bus gera proga susitikti, pasišmonėti, atnaujinti draugystes ir ar sukurti naujas.

KVIEČIAME VISUS DALYVAUTI IR PAREMTI PARAPIJĄ.

Rengėjai – Šv. Jurgio Parapijos Taryba

SPORTAS

LENGVOSIOS ATLETIKOS VARŽYBOS CLEVELANDE

2007 metų Š. Amerikos lietuvių lengvosios atletikos pirmenybės numatomos 2007 m. rugsėjo 16 d., sekmadienį, Vिला Angela – St. Joseph High School stadione, Lake Shore Blvd. ir East 185-th Street sankryžoje, Cleveland, Ohio. Vykdo – Clevelando LSK “Žaibas”.

Varžybos vyks šiose klasėse: vyrų (20-29 m. imtinai); moterų (17-29 m.); jaunių A (17-19 m.); jaunių ir mergaičių B (15-16 m.); berniukų ir mergaičių C (13-14 m.), D (11-12 m.), E (9-10 m.), F “molekulių” (7-8 m.) ir G “atomų” (6 m. ir jaunesnių); vyrų ir moterų “submaster” (30-34 m.) ir

(35-39 m.) ir visų klasių “masters” – (40-44 m.), (45-49 m.) ir t.t. kas 5 metai.

Prieauglio klasifikacija – pagal dalyvio amžių 2007 m. gruodžio 31 d. Vyrų, moterų, “Sub-masters” ir “Masters” – pagal dalyvio amžių varžybų dieną.

Varžybų pradžia: 12:00 val. Registracija – nuo 11:00 val. ryto. 10 km bėgimas 8:30 v.r.

Išankstinė registracija – iki 2007 m. rugsėjo 4 d. imtinai, adresu: Algirdas Bielskus, 34251 Ridge Rd., Apt. 408, Willoughby, OH 44094-2969, USA.

E l . p a š t a s : Vyts@VPacct.com Tel: 440-

833-0545; Fax: 216-481-6064.

Galutinis varžybų tvarkaraštis bus nustatytas po išankstinės registracijos. Registracija bus priimama ir varžybų dieną vietoje. Tradicinis Jono Bagdono atminimo 10.000 m (10 km) bėgimas bus vykdomas, jei iki rugsėjo 4 d. termino atsiras norinčių dalyvauti bėgikų. Suinteresuoti – praneškite A. Bielskui.

Klubai ir pavieniai lengvatlečiai kviečiami gausiai dalyvauti. Dėl platesnių informacijų, kreipkitės į A. Bielskų. Atlikite išankstinę registraciją laiku!

CLEVELANDO LSK “ŽAIBAS” ŠALFASS CENTRO VALDYBA

IV-ASIS TARPTAUTINIS VITO GERULAIČIO TENISO TURNYRAS VILNIUJE

Vilniuje, Sereikiškių parko teniso aikštyne, vykstančio ketvirtojo tarptautinio vyrų teniso turnyro, skirto legendinio lietuvių tenisininko Vito Gerulaičio atminimui, vienetų varžybų pirmajame rate rugpjūčio 14 d. 17-metis lietuvis Ričardas Berankis 6:3, 6:4 įveikė pirmąją turnyro ir 373-iają pasaulio raketę 25-erių metų suomį Timo Nieminen.

Pirmajame sete lietuvis išsiveržė į priekį 3:1. Tačiau po to Suomijos tenisininkas išlygino rezultatą 3:3. R. Berankis laimėjo pirmąjį setą 6:3.

Antrajame sete Ričardas atitrūko 4:0, bet vėliau leido varžovui išlyginti rezultatą 4:4. Tačiau jaunasis Lietuvos tenisininkas nepalūžo ir iškovojo pergalę.

“Šiandien nesisekė žaisti - dariau per daug klaidų, - po mačo Eltos korespondentui sakė R. Berankis. - Bet džiau-

giusi, kad lemiama momentais pavyko užspausti varžovą”.

R. Berankis, kuris pasaulyje užima 829-ąją vietą, antrajame rate - aštuntfinalyje - susitiko su 23 metų Pran-cūzijos atstovu Thomas Cazes-Carrere (869-oji pasaulio raketė). Lietuvai atstovaujantis 30-metis ispanas Danielis Lencina 1:6, 6:4, 2:6 nusileido 21-erių suomiui Juho Pauku (617).

23 metų lietuvis Gvidas Sabeckis rugpjūčio 14 d. 7:6 (7-5), 6:3 įveikė 27-erių metų italą Luca Serena (1507-oji pasaulio raketė).

Mačas truko 1 val. 31 min. “Mano žaidimas šiandien nebuvo išpūdingas. Dar nesu

visiškai atsigavęs po Prezidento taurės turnyro. Po penkių mačų serijos praėjo tik dvi dienos”, - po pergalės sakė G. Sabeckis. Lietuviai su L. Serena pernai teko žaisti Italijos klubų lygos varžybose. Tada po trijų setų laimėjo taip pat Lietuvos tenisininkas.

Varžybų prizų fondą sudaro 10 tūkst. JAV dolerių. Pagrindiniame turnyre dalyvauja 32 tenisininkai iš 16 šalių. Nugalėtojui atiteks 1300 JAV dolerių ir 12 Teniso profesionalų asociacijos reitingo taškų.

CNC MACHINISTS
A LAKE COUNTY COMPANY
IN NEED OF EXPERIENCED
CNC MILLING SET-UP &
OPERATORS. CALL TOM
AT 440-951-9972

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima trečiadieniais
10:00-11:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrė Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.

Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.

Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.

Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)

Lietuvos prez. Valdas Adamkus rugpjūčio 6 d. dalyvavo renginyje, skirtame “Vito Gerulaičio vardo teniso akademijos” komplekso statybos pradžiai paminėti.

www.president.lt

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsina,ma,
telikanti jaukią atmosferą ilūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter
• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire Hall

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

Jeigu planuojate pirkti arba parduoti namą,
prieš priimdami galutinį sprendimą apsilankykite
šiose interneto svetainėse, arba paskambinkit

LINUI MULIOLIUI - 216-387-3204

linas@fixlerrealty.com

www.ClevelandHousingMarket.com
www.LyndhurstOhioHomes.com
www.Euclid-Homes.com
www.Richmond-Heights-Homes.com
www.MayfieldHomes.net
www.Pepper-Pike-Homes.com
www.SouthEuclidHomes.com
www.Beachwood-Ohio-Homes.com
www.FixlerRealty.com

Fixler Realty Group, Inc.

Linas Muliolis - Mob. Tel. - 216-387-3204